

International Journal of Eurasia Social Sciences
Vol: 11, Issue: 41, pp. (820-862).

Article Type: Research Article

Received: 12.12.2019

Accepted: 01.09.2020

Published: 23.09.2020

READING GRAMSCI ON EDUCATION CRISIS IN SOCIETY: MORPHOLOGICAL ANALYSIS

Tolga AYDIN

Doctoral Student, Muğla Sıtkı Koçman University, Turkey, tolgaydin79@gmail.com

ORCID: 0000-0002-8035-6183

ABSTRACT

Article aims to overcome with integrity of its study, the subjectivity of art and objectivity of science, on which the opposition of fields of literature and social science is based respectively. In natural setup, literary narrative and social scientific theory can provide the contradiction. In the article, contrary to the natural setup, narration is taken from the field of social science and the theory is extracted from the area of literature, in order to deepen and validate the contradiction. Thus, it is aimed to expand the borders of literature limited with literary work and to eliminate descriptive differences in social science based on philosophical temperaments. In the study, narration in social science is obtained from Gramsci's *Prison Notebooks* by experimenting for a depiction of education crisis in the society over the concept of hegemony. Related narrative is separated into functions using the methodology taken from the field of literature and based on Goethe's *The Metamorphosis of Plants* and Propp's *Morphology of the Folktale* works. Functions in morphological method constitute invariant, necessary, permanent values of the living or inanimate things. The area outside the functions is abstracted as the variable, random, temporary value. The narration in the focus of article is primarily associated with methodical tool, which enables the concept of hegemony to be leveled up to the notion of social education. Afterwards, reading Gramsci's notes with a lens of social education, the narration on crisis is established stage by stage. With respect to the application of the method on the narrative, education crisis at hand is presented with symbolic sequence of simplified and abstracted functions. Detected functions give the key to reach historical evidence in future studies. The keychain encapsulating all the functions set up a formula for long-term crisis of social education based on comprehensive social change and struggle.

Keywords: Sociology of literature, education, hegemony, morphology, Gramsci.

INTRODUCTION

The article is positioned on the ground that reflects the general contradiction between science and art. In terms of scientific research, it is noteworthy that the mentioned opposing sides, despite forming unity in antiquity, are increasingly separated by sharp lines. However, the purpose of scientific research is the benefit of humanity (Hobbes, 2019: 47). The prerequisite of achieving this essential purpose is to know human life. In this broad sense, literature reflects human life which includes all social relations (Bezirci, 2013: 38; Plehanov, 1987: 39-41). Yet, literary expression reflects the society in its own unique and non-repetitive way (Lecercler & Albouy, 1987: 202). The originality of relevant literary expression arises within the boundaries of its subjectivity. Within those boundaries, the subjectivity created by non-recurring and random phenomena forms a certain area of absence of knowledge, to the extent that it differs from the available knowledge based on theoretical and objective judgment. In the area of literary discourse established by absence of knowledge, the artist expresses human life. Yet any reliance on theory as the available knowledge puts a hold on the idea that should create literary narrative based on human nature.

The narrative, being a part of discourse and therefore composed of ideas, does not only arise from the area representing the art or literature. Likewise, the theory, being the available knowledge directed towards a certain realization, is not solely under the dominion of a particular scientific discipline like social science. Thus, if the matching process between literary subjectivity and theoretical objectivity is an acceptable polarization, it is also applicable to reverse the opposing sides (Engels, 2014: 237). In this sense, according to the article, the theory extracted from the area of literature can be applied on the social scientific narrative based on certain sequence of ideas. In the article, described application is structured by using the morphology method developed by Goethe (1790) in his essay on *The Metamorphosis of Plants* and Propp (2017) in his study of *Morphology of the Folktale*, on the narrative of education crisis based on Gramsci's (1996, 2007, 2011) concept of hegemony through reading the fragmented passages collected in his *Prison Notebooks*.

The analysis of any subjective expression based on an idea is not expected to reach instant certainty. Literary or subjective expression, essentially, depicts the particular organic problem arising from parts of the social structure (Macharey, 2019: 61-63). Therefore, the article in its analysis does not aim to derive historical facts from the gained narrative of the education crisis in the society based on the concept of hegemony. The purpose of the analysis in the article, as a means to criticize the indifference to literature for social research, is to establish a method that encourages the usage of literary material in the field of social science. In other words, the problem of indifference in social sciences to literary material lies not in the quantity of the existing material but in the quality of the method practiced (K. Boratav, 2016: 30-31; Propp, 2017: 7). Thus the practice of morphology, which represents the field of literature in the article, focuses on the establishment of the relevant method instead of the research based on historical validation.

In order to benefit from the historical verification and to know origins of historical facts in the society or to a larger scale in human history, the addressed phenomenon must first possess a solid description. Yet, the

phenomena in social science are applied directly on the social grounds, as if they are historical and real life facts, leaving their descriptive qualities incomplete. Thus, in order to initiate Durkheim's (1982) morphological approach at the society treated as organic entity, the article prioritizes the deficiency arising from the lack of description based on the differentiation due to the researchers' varying temperaments. In the article, the effort for eliminating the addressed deficiency focuses on providing an abstract description, rather than historical fact check. Thus, it is aimed to provide a descriptive basis for further studies. In other words, prior to historical and social identification of the phenomenon, the article direct its effort to analyze the specified discourse.

In the social scientific discourse, it is accepted that concepts are distinctly known by everyone and clearly listed in any dictionary. However, in the absence of distinct description, every concept in the social scientific narrative varies, depending on the temperament and interpretation of countless researcher and philosopher. The descriptive effort to eliminate the variation must be undertaken according to a pre-arranged classification of preliminary study, which exceeds the limits of the article to a certain extent. Because, the narration, especially in social science, is blended with a wide array of subjects. Therefore, the concept of hegemony and the selection of the education crisis in the society are also based on certain pre-classification.

The completion at the end of the article is targeted to provide a morphological structure. In other words, a description of the education crisis in the society is obtained by forming a sequence of functional parts in relation both to each other and to the whole. The determination of functions is a critical aspect for achieving social description. Thus, the general perception of society categorized as totality is supported by the determination of the functional parts with respect to the whole (Lukacs, 1971: 27-28). Since the sections in the narrative whole are determined through the functions, when the sections are rearranged for the reconstruction of the narrative whole, the abstract formula of the functions is used to solve similar discourses and social processes (Propp, 2017: 90). Based on the findings of the article, the abstract formula actually reveals a specific judgment. Because art, "proceeds from intellect and derives a universal judgment (...) It knows the proportion that the whole has with the parts, and the parts have with each other and together with the whole" (Vasari, 1849: 149).

In the article, the matching of subjective narrative and objective theory sides is based on the social discourse provided by combining the pieces of text related to the education crisis in Gramsci's *Prison Notebooks*, and the morphological method of Propp applied to fairy tales. The morphology method, instead of the fairy tale selection of Propp, is used on the narrative of an education crisis, which also includes the qualities of organic crisis in Gramsci's deduction. The writing of the article begins with the framing of the method and then, the tools of the method are established through the clarification of morphology based on notes of Goethe and Propp, and of concept of hegemony in Gramsci's work. Afterwards, the findings of the article focus on providing the education crisis narration created through the concept of hegemony and on separating that narration into functions by the morphology method. As a result of the findings at hand, the article is concluded by addressing the implications for the contradiction formed by literature and social science sides.

METHOD

The method, in essence, is the distinction between variable and non-variable values. While variable values in any narration are random qualities of the characters encountered in the narrative course, non-variable values are functions that reflect the actions of those involved in the events. The characters that undertake the actions in the narrative may differ, but the functions are fixed. Therefore, the narration should be examined by their functions and not their characters. The functions are defined to carry qualities of constant invariance, independence from individuals, limitation in numbers, uniformity in regulation, and dependency on the whole (Propp, 2017: 24-26). In summary, functions are the main components of the narrative whole and reflect the flow of the narration.

Similar discourses reflect a repetition of functions. Thus, the action presented in the function is of primary importance for the discourse as a non-variable value. The actors in the narration, however, are in a secondary position (Moran, 2018: 215). The repetitive functions in narratives are limited in number compared to characters that undertake the action. Thus, diversity of characters in a narration transforms to uniformity through functions. Uniform arrangement of the functions fixes the position and order properties of each included function in a specific scheme, regardless of the actors involved (P. N. Boratav, 2009: 352).

At the initial state of the narrative's flow of events, a specific deficiency is presented, which is not a function by itself and is only of complementary nature compared to the functions. The initial state is necessary only for triggering the chain of events and their related functions (Propp, 2017: 29). The deficiency of the initial state that triggers the functions is diverse and almost random due to the fact that it is not based on a specific rationale and just indicates a grim start with different content in each narrative (Propp, 2017: 78-79).

The functions that follow the initial state are described based on the order of the functional arrangement, rather than the way events take place. Despite the similarity of events observed on the surface, it is possible to encounter a completely different function depending on the position in the functional sequence (Propp, 2017: 66). However, functions should not be considered to follow one another in direct and casual causation in the narrative's flow of events (Todorov, 2014: 80). Therefore, there are intermediate non-function events, which connect the actual functions.

The transformation observed in the arrangement of the events on the basis of functions have a contradictory process based on two opposing qualities (Meletinski, 2017: 187). Under the presence of contradiction dynamics, the function defining the struggle of two opposing forces carries the narrative to a mediative function. The resolution of such a functional node, which is reached by the persistence of the initial deficiency, is achieved by an act of overcoming in terms of renewal of the opposing forces or by an act of inhibition in terms of moderation of the opposing forces. Thus, after determining the location and content of each function in the narrative sequence, an alternative sequence should also be considered based on the possible and

meaningful opposition. In other words, the initial deficiency status can be encountered as the excess status or a negative quality can turn into a positive one.

Finally, in order to demonstrate the method, there is a symbolic representation of the functions obtained (Descartes, 2019: 104; Propp, 2017: 93-119). In terms of analysis, the formal look of the symbolic representation is actually critical for providing an abstract formula to be used in further studies. Therefore, the demonstration of the reasoning on the discourse is the separation of the narrative into examinable parts defined by the functions.

Development of Morphology as a Methodical Tool

Morphological analysis is a method which is derived by the examination of organic beings in nature. In terms of morphology, similar organic beings possess a specific genetic link. The term genetic, thus, refers to the comparability of organic structures with similar substance (Miller, 2009). Through comparison, a perspective is obtained focusing on the separation of constant and changing elements. Constant elements tied directly to the substance of the organic structure form non-variable functions, while the remaining elements are variable in nature.

Morphology and Goethe

The term morphology was first used by Goethe (1817) in the title of his work *Zur Morphologie* and was briefly explained within the book. "So if we want to initiate a morphology, we cannot speak of shape; but if we need the word, at most we only think of the idea of the concept or something that has been captured in experience only for the moment" (Goethe, 1817). Morphology, offering an original method and perspective for the study of living things, has also brought a change in the field of biology (Cassirer, 2017: 62). Goethe's vantage point covers the entire area of nature including both plants and animals and his studies are directed to the connection between the constituent parts of those organisms, both among themselves and with the nature as a whole. His point of view first assumes that there is a certain, central archetype around which infinite laws of nature form rings developing the organism (Goethe, 1960: 543-548). In this sense, Goethe's method investigates the transformations in nature in order to seek the invariant properties of the archetype.

Goethe's inclination on science is primarily shaped by his view of nature and art. "Nature and Art, they go their separate ways, it seems; yet all at once they find each other" (Goethe, 2005). Under the influence of Spinoza and Kant, Goethe is aware of the distinction between the divided variety of produced image and the indivisible uniformity of the creative substance (Spinoza, 2016: 21; Kant, 2016: 31). However, he tries to obtain by his derived genetic method a complete image of the invariable substance, which two mentioned philosophers find difficult and even impossible to achieve. Thus, the method attempts to complement scientific study in nature with a priority given to reasoning based on imagination. "When Nature begins to reveal her open secret to a man, he feels an irresistible longing for her worthiest interpreter, Art" (Goethe, 1906).

Taking the observations in nature as the starting point, the process of filling the gaps in the observation is an attempt to describe the invariant and permanent state of an organism. In this process, the researcher's mind is used as a laboratory to provide results for a solid descriptive element. Thus, it is envisaged that the laws of nature do not leave any gap in the metamorphosis of living things, and that the archetype has invariable properties, which are observable in variable nodes of the related organism. "For, otherwise, how am I able at once to determine that this or that form is a plant unless they are all formed after one original type? (...) And in every case I found them all to be more similar than dissimilar" (Goethe, 1885: 256)

The search for the archetype of plant or animal forms in nature is an effort to extract a description of a specific law for Goethe. The relevant law is thought by Goethe to be applicable to all living things. The method established by Goethe's understanding of morphology based on his argument of organisms is further extended to the non-living materials by Propp in his analysis of folk tales that is described as fairy tales.

Morphology and Propp

The morphology based on Goethe's genetic method studying organic beings, is applied to specific folk tales described as fairy tales in Propp's *Morphology of the Folktale* research in 1928. The fairy property given to folk tales points to certain unchanging and recurring elements in folklore. The folktales gaining the fairy quality, according to Propp, can be depicted with a similar structure arising from the fixed arrangement of those unchanging items. Propp's method of describing the narrative structure was used in the structural analysis of the society that later emerged in France, with an effect that went beyond the folk tale study and the Russian Formalism of that period (Moran, 2018: 215).

Propp attempts to reduce the corpus of folk tales to a specific origin, like Goethe's archetype. Under the guidance of his method, he seeks a root singled out from the variety of folklore texts on the surface. In this sense, uniformity is gained through the order of elements that are specific to the archetypal fairy tale, and the determination of those elements reflecting the invariant functions. For Propp, it is necessary to know the essence of the folk tale before initiating a historical examination on the origins of folklore texts and relevant knowledge is obtained only by describing the functions included in those tales.

In Propp's understanding, the function is the actions of those who take part in the folk tale. Actions constitute the main sections in the fairy tale, and the relevant sections are independent of the personal qualities of the acting characters that are interchangeable between tales. The partitioning of actions form a conditional sequence that establishes the narration of the tale. Conditioning in the function sequence is provided through a certain aesthetic and teleologic imperative, by which the whole narrative is fixed. Therefore, it is also possible to roughly determine the number of functions that establish the chain of events in the narration. Furthermore, there is no need to expand the literary pool of fairy tales used by the initial research, when no new function is encountered (Propp, 2017: 27). Thus, thirty-one functions are listed by Propp based on his research material. While the structure of the fairy tale is determined by sequential reading of the functions, the majority of the

functions are combined by establishing binary functionality based on the contradiction formed of opposing content (Propp, 2017: 64). In addition to the functions, the element of deficiency, which varies according to the narrative and also forms the beginning of the narration, is particularly emphasized. The element reflecting the particular deficiency always pictures the initial state of the tale's narration. The actions included in the functions, triggered by the onset of the deficiency, proceed in the form of trials to overcome the deficiency complicated further towards the knot of the narrative (Rifat, 2017). When the description of the fairy tale structure is reached through functions, it becomes possible to turn to the historical research to gain perspective on the origin of the related functional sequence (Propp, 2017: 19).

All the fairy tales connected to the sequence of functions reflect a unique architectural form. "Every folk tale that can be put here is a fairy tale; all the others that will not be put are linked to another type of folk tale (...) It is the forming parts that are most suitable for comparison (...) In animal science, this corresponds to the comparison of the vertebrae with the vertebrae, the teeth with the teeth, etc." (Propp, 2017: 153). Yet, when morphology evolves from Goethe's organic things to the folk tales, it undergoes certain changes due to the difference of the two types of focal point. The functions in the organic structure is transformed and developed according to its interaction with other functions in the organism. However, in the inanimate nature of the structure of the tale, the functions are mechanically combined and can be examined as independent cogwheels (Propp, 2017).

The invariance emphasized in the structure of the fairy tale, nevertheless, places certain uniformity into the picture and based on this uniformity, Propp himself hints that the term fairy actually may not be the correct word to use. "A fairy tale is a story built upon the proper alternation of functions in various forms (...) By such a definition the term 'fairy' loses its sense (...) The term 'fairy', therefore, ought to be replaced by another" (Propp, 2009: 99-100). Instead of the fairy term, in the article, the term organic as used in Gramsci is deemed appropriate, as it also reflects Goethe's point of view. In order to understand and deepen the organic quality, it is necessary to clarify the use of the concept of hegemony in Gramsci.

Concept of Hegemony as a Methodical Tool

The concept of hegemony belongs to the specific aspect of opposing perspectives that determine the control of the ruling class in society. The integrity of the control is established by the combination of exerting force and persuasive consent. Depending on the described balance of force and consent, authority and hegemony perspectives are obtained, respectively. In other words, although both perspectives contain aspects of power and consent, there is a generalization that the authority focuses on applying force and hegemony builds upon gaining consent. Hence, hegemony, compared to the authority perspective, describes the positive side of the integrity of control in society (Gramsci, 2007: 284). The positive outlook is, in fact, the struggle process that provides the division of labor based on solidarity. Securing the division of labor in society depends on the struggle over social control that gives the ruling class the ability to dominate the intellectual field bringing loyalty of those who are commanded (Ransome, 2011: 176). Thus, the social groups associated with the

concept of hegemony are also productive in terms of ideas. The formation of ideas related to the concept of hegemony in society is handled at five distinct levels.

Historical Integrity Level of Hegemony

The first utilization level describes how social integrity is achieved by groups with claims to hegemony (Ransome, 2011: 200). The utilization conceptualized by the term historical bloc maintains a ruling class activity combining both the base and the superstructure in society (Gramsci, 2007: 340). The structural integrity of the intellectual superstructure and productive base reflect the broad definition of division of labor in society. However, not every claim to integrity may produce hegemony in society (Ransome, 2011: 182). Although hegemony seems to be the quality of classes that are directed towards the production of ideas, it is also associated with the productive and material basis of society. Therefore, hegemony requires productivity in, both intellectual and economic activity. Thus, in the consent and force content of hegemony, the preference of exerting force is limited by the obligation to provide material productivity (Gramsci, 2018b: 75). Nevertheless, the claim to hegemony, where consent is put aside, should be considered problematic in terms of achieving commitment and assimilation in society. The other problem in the historical bloc arises from the need to create a new and universal hegemonic discourse during the periods of social transformation nodes in history such as Reformation and French Revolution.

Distinction in Society Level of Hegemony

The second utilization level is the interpretation of distinction between civil and political society, which is included in the discourse of the ruling class in the claim of universality (Gramsci, 2007: 75). The difference of interpretation arising from perspectives based on various combinations of force and consent also shapes the form of government (Ransome, 2011: 201). Therefore, when evaluated with the previous level about historical integrity, the state in its broader sense is seen as a combination of civil and political society and it is expressed as an area of hegemony protected by authority (Gramsci, 2007: 75). The relevant expression also reflects the state as in internal contradiction, which is evident by the development of political society identified with authority and civil society identified with hegemony (Gramsci, 2007: 178). Therefore, while areas of civil and political society are represented by the dominance of consent and force aspects, respectively, integrity of the state is ensured by public opinion as the mediation (Gramsci, 2007: 213). In other words, the coercion of the political society or the consent of the civil society is based on the communicative link between those opposite sides provided by the public opinion domain.

In terms of modern interpretation, the organs of the legislature, the judiciary, the executive powers become evident as a result of the change in the political society observed in the transformation nodes in history (Gramsci, 2007: 64-65). Although the stated powers are separated in three pillars, the judiciary power being essentially a branch of the executive power is subsequently added to the separation formula for auditing purposes. Therefore, in terms of the concept of hegemony, the main interpretation is not about separation but

about the balance of executive and legislative powers. The balance of powers is also in a position to coincide with the historical development of civil and political society and is a factor that determines the way in which social solidarity is ensured in the concept of hegemony. In the utilization of the concept of hegemony, under the contradiction between civil and political society, the struggle for the balance of powers and the existence of the old ruling classes are accepted to remain unresolved issues (Gramsci, 2007: 64-65).

Control over Consent Level of Hegemony

The third utilization level identifies the consent perspective of social control with democratic principles. Democracy reinforced with the concept of hegemony describes how to enable social transition towards dominant groups or ruling classes to a certain extent, provided that it complies with the division of labor in society (Gramsci, 2007: 345). The third level, which is historically connected to the bourgeois as the modern ruling class, keeps the social parts absorbed by bourgeois by material and cultural means. Thus, the mentioned process provides the transformation of the social structure. In terms of social transformation, the state, which is shown in the totality of civil and political society, gains its ethical quality by assisting the assimilation process described by educating the social parts (Gramsci, 2007: 234). In summary, as the ideals of the ruling class, which includes the assimilation of the whole society, are transferred to the civil society area, where the bourgeois class is seen to dominate in the history of the modern state, civil society enters in a position to fully absorb the political society and to idle its institutions (Gramsci, 2007). However, as the bourgeois class or any ruling class has become smaller in number as a result of the competition and the monopolization, then the transition and assimilation eventually come to a halt. The cessation of the relevant transition pushes the educational duty of the modern ethical state to the background, with the dominance of force perspective to preserve what is already present.

The relationship of assimilation with the ethical quality of the state enables the phenomenon of conformism. Depending on the phenomenon, the ruling class, along with every new transformation nodes in history, adopts a discourse that relatively prevents the hierarchical segmentation in the technical and ideological sphere in society (Gramsci, 2007: 234). However, when the dominant class reaches the point of saturation, certain conflicts emerge on the intellectual and moral ground of society. In this case, first of all, the residual groups from the period before the last transformation node in history turn their hopelessness into an effective discourse in society. The demand underlying this desperate discourse, trying hard not to depart from the previous historical bloc conditions, is added to the force practice of the particular authority (Gramsci, 2007: 164-165). As long as the demand for the past conditions continues, it is assumed that the transformation in the society is not achieved and society remain in a painful situation in which conformism is not realized. Since to some extent, the social transformation and change in historical bloc is a crisis-causing phenomenon, the initial pains are seen as natural in society. However, as the utopian designs of the new and the past move away from the realities of the day, the crisis in the society becomes long-term and even ordinary under the relevant opposition (Gramsci, 2007).

Contradiction Level of Hegemony

The fourth utilization level is to coordinate the productive practices of the ruling class on the material base of society with their ruling ideas. To promote an idea to productive status requires forming alliances with various layers and residual classes in the society. The historical impression of those alliances is observed at transformation nodes such as the Reformation, the Industrial Revolution and the French Revolution. Thus, concrete examples can be summarized as the overthrow of the feudal order with the alliance centered on the bourgeois class and the control of the capitalist order over the working class. However, under the surfacing examples, the essence of contradiction is the struggle of two intellectual powers in the claim to hegemony. Thus, when the opposing powers are abstracted, the generalization of the power A with an orientation towards the new and power B with an orientation towards the old are reached. The mediation of the opposing powers is provided by the indecisive equilibrium. When the indecisive equilibrium is prolonged without reaching a decisive result, it is stated that the old- and new-oriented powers cannot dominate the other, and in this case, in order to prevent the dissolution of the society, the dominance of a different power C, which is perceived to be outside of the previous power struggle, is reached by the rural based majority (Gramsci, 2018b: 111). The described process is the acquired state where after the last transformation node the powers of the old and the new cannot achieve productive status. As a result of this prolonged state, one power is suppressed and the other is protected by the outside power based on masses (Gramsci, 2018b: 116).

The functions of the forces, which are abstracted as A, B, and C above, carry a connection to the social classes they represent (Gramsci, 2018b: 48). However, compared to the development of classes in the social structure, the described intellectual powers have static or limited room for change (Gramsci, 2018b: 101). On the other hand, the old- and new-oriented powers that cannot reach the ruling class position get dominated either through willing participation or reluctant absorption by the power C, which shows different development in terms of the application of consent-based hegemony or force-based authority perspectives (Gramsci, 2007: 264-265). Adopting the hegemony perspective, power C progresses with a legal programme to gain legitimacy; while outweighing of authority perspective plays differently with subordinate groups within the alliance of power C focusing on gathering the gains of the previous historical bloc (Gramsci, 2007: 107-108). Thus, the weight of authority turns into a tool for securing the previous civil society gains with the means of political society. Yet, the weight of hegemony primarily focuses on establishing certain legitimacy in social transformation process.

Education Level of Hegemony

Fifth utilization level is the transmission of specific social consciousness through education. Therefore, the integrity described at the first utilization level of hegemony can only become legitimate through social education. The use of the concept of education in hegemony is evaluated by the fact that social participation based on free inquiry is always more effective than the previous social structure. The realization of the hegemony claim comes from the legitimate transformative effect of education process, compared to the status

quo policy of the authority perspective (Ransome, 2011: 230). Considering the previous utilization levels, the educative notion of the ethical modern state must be compatible with the division of labor based on the productive activity of the modern ruling class (Gramsci, 2018b: 176). In this sense, the state has three natural orientations that affect the productivity. The state has the tendency that is either productive, or not productive, or productive in some areas and not productive in others (Marx & Engels, 1996: 242-245). Hence, hegemony is an important economic and ethical power in the sense of being productive due to the balance of consent and force in civil and political society, respectively.

The non-compliance with the division of labor, which reflects the material basis of society, leads to the longevity of crisis-stemming indicators such as unemployment and the deterioration of the class structures in the society alongside with the abstracted powers of A and B connected to them (Ransome, 2011: 287). Social education is the core issue at the surfacing degradation. Because the nodes of historical transformation are closely attached to the free inquiry based on education and technical development observed is merely a reflection of the free inquiry.

The education of the society is related to the consent aspect of hegemony. The ruling class in their claim to hegemony cannot maintain a productive bloc in society without carrying out social education in accordance with the division of labor reflecting the civilization of the historical period. Therefore, indifference to social education is also against the formation of the state in the combination of civil and political society. Feebleness in ideas, which is the natural reflection of the indifferent stance, leads to the state that the ruling position in the society cannot be detached from its distinctive, closed and old-fashioned conceptual thinking, and thus the society becomes alienated from the division of labor appropriate to civilization. In the definition of the ruling class that shapes the modern state and is identified with the development of civil society, it is accepted that the understanding of social education that coordinates with the political society is still not fully formed (Gramsci, 2018a: 85-86). Thus, the historical indifference of the ruling class is open to the evaluation of the issue in terms of education crisis. Therefore, the subject of education is at the core of the concept of consent based hegemony as well as the ethical state.

FINDINGS (RESULTS)

Narration of education crisis, which overcomes the static definition of the concept of hegemony, is the reflection of what is called genetics by Goethe, fairy by Propp, or organic by Gramsci. However, similar to the transition from living things in Goethe to Propp's inanimate fairy tale structure, an adjustment on method is required when entering the field of social science. Nature possesses laws, subject to Goethe's definition of being eternal, and that operate independently of humans. When the focal point turns to human beings from other living things, the natural laws transform into social laws, which result from humans behaving as if they were the natural whole rather than being only a part of the nature. Due to the claim to ownership of natural integrity, it is necessary to differentiate between the variable random elements and the non-variable fixed ones in the analysis of social laws. The primary step in parsing of variability is the composing of the narrative on

which the method of the article is applied. The related narrative is provided by reading of Gramsci's (1996, 2007, 2011) *Prison Notebooks* consisting of scattered passages labeled with keywords and by following the traces of the education crisis in the society using the method tool established with the reference to utilization levels of the concept of hegemony in Gramsci.

Narrative on Education Crisis

Conjunctural Stage in Education Crisis

Setting of an economic crisis, which is noticed by statistical data going beyond the accepted standards, is a symptom of a larger context in history. Although the symptoms are observed as a variable value and conjunctural in the context, its detection and separation are important in order to examine the crisis stage in the society. "One must therefore analyze (...) 'variable and developing' elements that determine conjunctural crises" (Gramsci, 2007: 366). The period of economic crisis opens the established facts of the system such as working hours, wage levels, employee rights for discussion, leading to either in favor or against the social welfare. "(T)he problem of working hours, which was relegated to the background after the improvement of economic conditions that followed the period of depression (...) is now being discussed again because of the current economic crisis" (Gramsci, 2011: 191). Although the harsh conditions of the debate during the economic crisis do not provide a healthy environment for a social change, it clearly marks the focal points for a ruling idea to overcome the contradictions in the society. During economic crises like the industrial-based 1929 Depression and financial-base 2007-2009 Recession, the efforts are made to support the social psychology. "During periods of financial crisis, in particular, one hears a great deal of talk about 'psychology' as the efficient cause of certain marginal phenomena. Psychology 'lack of confidence', panic, etc." (Gramsci, 2007: 78). Therefore, the factor that relies on overcoming the crisis is confidence. However, psychological pressure in the crisis period is not industry-related consumption or finance-related investment confidence, but it is the lack of confidence of the ruled mass against the ruling class.

The lack of confidence in the society contains the demand for a change in financial or industrial operations depending on the structure of the crisis, rather than a change in individual positions and faces. Thus, the tightening of the crises' intervals causes the confidence in the social structure to become increasingly shaken and become a psychological illness. Based on the above definition of confidence, the cause of the disorder is that the integrity of society lacks competent ruling practice expected from the dominant class. In other words, the crisis is also the obstruction in the ruling activity of the dominant class. "These, then, are political -and even sociopolitical- crises of the ruling group" (Gramsci, 2007: 79). The dominant class is mainly related to the productivity of the material base, rather than just being a part of political and intellectual superstructure. However, the change in productivity expected to restore the shaken confidence is not an easy task. "These crises are symptomatic precisely because they are 'generic' and it is difficult to educate a new confidence" (Gramsci, 2007: 78). Thus, the interruption in ruling practice reflected by the lack of social confidence also imposes clear and distinct costs of being unproductive to the remaining productive groups in division of labor.

The additional cost burden on the productive groups means also opportunity income for the social segment that is freed of those costs. "Whether fundamental historical events are determined by economic malaise or by economic prosperity" (Gramsci, 1996: 181). The calculation of the costs in question is simply the difference between cost of production and retail price and the calculated difference has been taken in possession by a particular group of subordinates, who are benefiting from the bottleneck of the ruling class. "It means that there is an 'army' of functionaries and functions that pockets the difference, living off the consumer and the producer" (Gramsci, 2007: 79). While the presence of those who cannot bear the burden of such costs in the society is simply observed by the increase in the number of bankruptcy, the ones who confiscate the calculated price difference start to move away collectively from the modern approaches of productivity. "It means that the 'competitive exams' for this army of functionaries are not going well at all" (Gramsci, 2007: 79). The disruption of the competition process within the modern political and civil society transforms the costs imposed on the established facts of the society to wealth for certain groups instead of productive social capital. Thus, without having the need to count out the examples, it is noticed that the social segments, which are far from political and civil competition and lack bureaucratic skills, becomes widespread in the society, while freely determining their own gains. "Those who are 'rejected' destroy an enormous amount of wealth (...) They create their own functions, determine their own salaries, and set aside a pension" (Gramsci, 2007: 79). The segments involved in the process are, in fact, not elected in the competitive sense of the modern state. The use of power, although not elected at a specific competitive stage, increasingly adds to the already costly conditions of the economic crisis period. "(T)his crisis (...) its scale is such that quantity becomes quality. In other words, the crisis is now organic and no longer conjunctural" (Gramsci, 2007: 366).

Organic Stage in Education Crisis

In the previous stage, the factors considered as variable and developing are described by the phenomenon of economic crisis and the existence of rejected groups accompanying the crises. The non-variable organic situation, on the other hand, points to a historically long-term and almost permanent crisis in the society. "A crisis exists, sometimes lasting for decades. This means that incurable contradictions have come to light within the structure and that political forces positively working to preserve the structure itself are nevertheless striving to heal these contradictions, within certain limits" (Gramsci, 1996: 177). In the presence of the persistence crisis, the struggle between intellectual and political powers generalized as A and B in the concept of hegemony continues. Under the continuation of the struggle, the restoration of the contradictions on the material base of the society has been suspended with the expectation of a decisive end to the intellectual conflict in the borders of the political superstructure. However, the further persistence of the conflict leads to the attempt of concealing of contradictions on the productive base, and also normalizes the previously mentioned variable and developing elements. "These insistent and persistent efforts (...) form the terrain of the 'occasional' wherein one gets the organization of those forces that 'strive' to demonstrate (...) that 'the necessary and sufficient conditions already exist to render the accomplishment of certain tasks historically possible and therefore obligatory'" (Gramsci, 1996: 177). Although the random nature of the variable and

developing elements is able to generate different forms, the non-variable and organic quality is uniform. The organic crisis, in essence, means that the ruling class has critical problems in the perspective of hegemony.

Although the situation experienced in the society is related to the perspective of hegemony, in daily terminology, it is also called an authority crisis. In any case, the situation described brings with it a break from the intellectual and generalized new- and old-oriented powers to which social classes belong. "The aspect of the modern crisis (...) is related to the so-called 'crisis of authority' (...) this actually means that the great masses have become detached from traditional ideologies, they no longer believe what they previously used to believe" (Gramsci, 1996: 32). The situation that shows the impairment of the intellectual cohesion and usual struggle of the generalized ideas is a critical stage for the society. Because, in the period when the hegemony perspective is shaken, the harmony tends to be secured by measures which allow the use of force with respect to the authority perspective. "This is an extremely delicate and dangerous crisis because it opens the field to men who are charismatic or claim to be sent by providence" (Gramsci, 1996: 241).

Once the characteristics of the crisis spread in the society, the permanence of the structural disorder is now approved. "In every country the process is different, although the content is the same. The crisis is dangerous when it spreads to all the political parties and among all the different classes" (Gramsci, 1996: 241). This dangerous state is fueled by the inability of the social organizations to maintain a stance against the organic crisis conditions. "The crisis is dangerous (...) when the rank and file of one or more parties does not very quickly go over to another party that better epitomizes the general interest" (Gramsci, 1996: 241). On the other hand, any class in the claim of dominance, which focuses on correcting the disrupted hegemony perspective, has a programme in the sense of being productive and compatible with the social division of labor. In the description of the programme, the rapid transition needs of all social classes against the relevant crisis conditions are summarized with the legitimate assembly under one roof and a new decisive equilibrium. "(P)henomenon (...) represents the fusion of a class under a single leadership in order to resolve an overwhelming problem affecting its existence" (Gramsci, 1996: 241-242). Thus, the threat of the crisis is removed when the social structure finds its melting pot under the guidance of one ruling power. However, instead of the permanent solution of a power with legitimate programme, if the crisis turns to an authority-based power with no programme under its belt, it is entered into the period of indecisive equilibrium. "When the crisis is not resolved in this organic manner but instead produces the man sent by providence, it means that a static equilibrium exists, it means that no class, neither the conservative nor the progressive class, has the strength to win, but it also means that even the conservative class needs a master" (Gramsci, 1996: 242).

Indecisive Stage in Education Crisis

Since the indecisiveness in the society brings with it the suspension of the particular alienation process imposed by the division of labor in the material basis, the indecisive state is actually preferred for the protection of the unproductive positions. "This happens because until now the changes have occurred through brutal coercion, that is, through the imposition of one class over another" (Gramsci, 2011: 235). In the context

of the alienation process, together with the opposing sides formed by the ruling and ruled class, it is depicted that they transform the society towards the mode of production required for the new civilization state. Since the Industrial Revolution, which is the main industrial transformation node for the recent historical period, the relevant depiction has been observed in the transition to a wagemaker, which for the mass in the middle tiers of society is perceived as a nightmarish scenario. "The selection of suitable men for the new type of civilization (...) has come about through unprecedented brutality, hurling the weak and the unruly into the hell of the underclasses" (Gramsci, 2011: 235). Constituting a contradiction to the transformation imposed by the alienation process also triggers the conjunctural crises. However, under the definition of alienation, crises affect mostly the unproductive groups who feel the pressure of transformation, rather than the productive positions of the working class or division of labor. "But who was involved in this crisis? (...) the middle classes which had themselves felt, though indirectly, the pressure on their own way of life and of work" (Gramsci, 2011: 235). Thus, adapting to the mode of production in the base of the society puts pressure on the intellectual and political superstructure and presents the need to transform the idea of work and occupation to the agenda of the society. However, in the face of this challenging agenda, traditional ideas of occupations from the old era in terms of not being productive reveal a certain ground of debauchery in society. The appeal of debauchery is risky for the continuity of social production. "This is a 'permanent' crisis which only coercion can bring to an end, a new type of coercion -since there is only one class, it will have to be self-discipline (...) And if self-discipline is not established, some form of Bonapartism will emerge" (Gramsci, 2011: 236). Thus, classes in society, which do not feel the hegemonic domination of the ruling class, cannot establish the necessary educational process expected from the ethical state. In such a situation where the indecisive equilibrium continues, the force-oriented authority perspective starts to outweigh the hegemonic consent in the society. "(T)here develops a situation of great totalitarian social hypocrisy" (Gramsci, 2011: 236). In other words, society tries to overcome the lack of education aimed to achieve social productivity in two distinct ways.

On the first way, the modern mode of production is tried to be gained with the sense of virtue. But in the absence of the productive ruling class in indecisive equilibrium, authority-weighted collective is simply alien to the same virtue, as they are not part of the division of labor on the productive basis. Therefore, the virtue towards production that is tried to be acquired falls short in practice and remains in expression only. "In other situations, the working masses are compelled to be virtuous; those who preach virtue do not practice it even though they pay verbal homage to it -this is the hypocrisy of a class, not total hypocrisy" (Gramsci, 2011: 236). On the second way, under the patronage of the authority-based power backed by masses, there is no chance of practicing the virtue towards production with the balance of force and consent, as the division of labor and production relations in the society stays in paralysis with the indecision aspect. "In this second case, by contrast, since there exists no class dualism, 'virtue' is asserted but not practiced either through conviction or through coercion: therefore, the acquisition of new habits necessary for the new methods of work will not take place" (Gramsci, 2011: 236). Both ways arising from the maintenance the indecisive equilibrium under the weight of authority perspective do not allow a productive solution in society to be realized.

Degeneration Stage in Education Crisis

The organic crisis, which has become permanent with the continuation of the indecisive equilibrium, is a collapse in the perspective of hegemony. Thus, a certain group, which is not sovereign but in power, tries to maintain the debauchery form by authority. The social ground, in which basis for fruitful debate has been lost, is evolving towards the masses breaking away from their intellectual powers, namely A with innovative designs and B with traditional thinking. "The crisis consists precisely in the fact that the old is dying and the new cannot be born" (Gramsci, 1996: 32-33). The double despair, which arises from the feeling that the new is not traditionalized and the old is not renewed, places the fact that the younger generation cannot be guided with respect to the lack of hegemony skills of the older generation. "Question of the young -a question that arises because of the 'crisis of authority' of the old generation of leaders and because those capable of leadership are automatically barred from carrying out their mission" (Gramsci, 1996: 33). The necessity of transferring the mode of production compatible with the civilization level through education is felt by the society as a need to descend from the intellectual institutions of superstructure to the cultural field close to the material base. "The death of the old ideologies (...) signifies precisely the reduction of the highest superstructures to what is closest to the structure; in other words, a possibility and necessity of creating a new culture" (Gramsci, 1996: 33). Yet the power that in a way protects the indecisive equilibrium with authority is also not completely immune to the general crisis environment.

In the long-term crisis of indecisiveness, a different state of lack of confidence begins to prevail within the power C, which is based on the unproductive mass instead of the productive social classes. The superior level in the related power suspects that the subordinates exaggerates the positive factors and therefore complicates its actions accordingly to this suspicion. "The leader suspects that the 'led' would deceive him by exaggerating the positive factors favoring action" (Gramsci, 1996: 128). Subordinate groups, on the other hand, think that superiors hide the negative aspects and starts questioning their superiors' decision-making skills. "The 'led' doubts the leader's vigor and spirit of resolve, and (...) he is inclined to exaggerate positive information while concealing or playing down the negative" (Gramsci, 1996: 128). The lack of confidence in the society thus reaches the institutional area of the ruling class. Therefore, in the absence of a true ruling class or a power with a legitimate programme that can quickly resolves indecisive equilibrium, there is also a problem in the society on institutional level. "When this happens, it means that there is a crisis of command" (Gramsci, 1996: 128).

The definition of the crisis of command is degeneration caused by the misinterpretation of the social whole. In fact, all the intellectual powers represent a particular part of the social whole. However, the part which is mistaken and degenerated thinks of itself as a whole. "(A)t the root of this degeneracy: a false understanding of what the 'whole' is" (Gramsci, 2007: 280). The degenerated part forgets that the power itself belongs to an alliance of subgroups, and starts to seek to gain privileges that ignore other parts of the social whole. So degeneration is, in summary, the imposition of the part on the whole, and the struggle against such an imposition is to challenge the part's claim to those privileges that are against the social laws. "The struggle

against a degenerate esprit de corps is the struggle of the whole against the part, of the collective against the ambitions of individuals; it is struggle against privileges, as well as the struggle of the state against castes and against 'criminal associations'" (Gramsci, 2007: 280).

Misguidance Stage in Education Crisis

Social crisis is valid when there is a contradiction between the understanding of the ethical modern state based on hegemony perspective and ruling practice of the older generation under the guidance of the four stages previously described. "When there is a conflict between hegemony and the state-government, there is a crisis in society" (Gramsci, 2007: 161). In the fourth stage with the degeneration of the ruling institutions, the obstruction in the education system manifests itself in the social field closest to the material base. "This struggle assumed a different character in different historical periods. In the modern phase, it is the struggle for hegemony in the education of the people" (Gramsci, 2007: 226). Thus, the social education is summarized in the fact that the old- and new-oriented powers leave the struggle over hegemony inconclusive.

In its broader sense, education takes place in the presence of two generations. "In reality, every generation educates, that is, it forms the new generation" (Gramsci, 2011: 211). At the same time, the handling of education by the elder section of the society is in line with the claim of dominance. "It is there a struggle (...) to the directives of the dominant class" (Gramsci, 2007: 227). Thus, in the case of indecisive equilibrium of two struggling elder positions, every social class has two consciousnesses, namely theoretical and practical, that should overlap in ideal conditions. In general, production-based practical consciousness is not enough to explain the position in society and give meaning to the place in the world. "The average worker has a practical activity but has no clear theoretical consciousness of his activity in and understanding of the world, indeed, his theoretical consciousness can be 'historically' in conflict with his activity" (Gramsci, 2007: 330). In the absence of education caused by the disruption of the ethical quality of the state, the old-oriented theoretical consciousness, which is not compatible with the modern division of labor, continues to be valid and create confusion in the superstructure of the society. "The practical-theoretical position, in this case, cannot help becoming 'political' -that is, a question of 'hegemony'" (Gramsci, 2007: 330). The social structure with two consciousnesses undermines not only the hegemony-based productivity, but also the need for self-consciousness with the confusion over the practical and theoretical hegemony dilemma.

The younger generation, on the other hand, is born directly into the environment of the crisis, resulting from the older generation's efforts to educate them in the unhealthy conditions of all the previously described stages without first solving them. "The fact that the old generation fails to guide the younger generation (...) is that in certain situations the old generation relinquishes its educational duty on the basis of theories that are misunderstood or else are applied to situations different from those of which the theories were the expressions" (Gramsci, 1996: 59). The younger generation is dissatisfied, as the lack of socially consistent education cannot provide the solidarity and struggle integrity of the division of labor in society. "(W)hen class interference does not manifest itself openly (...) the 'young' are in a state of permanent rebellion" (Gramsci,

2011: 212). Older generation, in its natural and general definition, is also in dominating position. However, the ruling class that should be subject to modern productivity or the older generation that should make that claim is indifferent to the reproduction of society. "The 'elders' dominate in fact but (...) they are unable to educate the young and prepare them to take over" (Gramsci, 2011: 212).

Indifference evolves into a combination of neglectfulness and hopelessness, deepening with the indecisive equilibrium maintained by the force of authority. Thus, in the absence of a transition from the base of the society to the superstructure, the cultural mid-field with reactionary effects in the sense of not being productive, leading to the obstruction of the functioning of social education. In the event of two different consciousnesses mentioned above, correcting the misleading theoretical consciousness or even pointing to it is at risk of losing modern practical understanding. "That would be like saying that highlighting the fact that the great majority of the world's population is still Ptolemaic is tantamount to refuting the theories of Copernicus" (Gramsci, 2007: 329). The struggle to eliminate the existence of such a crisis starts with a stance against the archaic and homogenous discourses in order to reach the cultural field of the social structure where the transition from material base to intellectual superstructure is obstructed.

Morphological Findings of Education Crisis

The narration on the education crisis provides an abstract mobility to the static definition based on the utilization levels enabled in the concept of hegemony. In order to examine this narrative movement and set organic or permanent laws for social science, it is necessary to identify the constituent parts or the invariant elements of the narration. First of all, the examination starts with the deficiency α , which, even though it is not a function itself, triggers the functions. The deficiency determines the point of origin in the narration. Although every narrative has a starting point, α is not the constituent element and of random nature with its diversity in detail. Social costs imposed by the economic crises and the rejected functionaries form the general background of α , which usual occupies the agenda of the society with its conjunctural and variable quality.

Following the deficiency at the starting point of the narrative, the first constituent function is tied to a particular struggle M . The struggle takes place between two powers g . The struggle enabled $\rightleftharpoons$ on intellectual level, places itself between the new-oriented $g(A)$ and old-oriented $g(B)$ and has spread over the long term period under the shadow of and even before the conjunctural issues. The definition of power g primarily reflects the combination of superior and subordinate groups, which are directly linked to the adult or older generation. Therefore, although it is excluded from the scope of the article, every power g has to be based on its historical evaluation of superior, subordinate and intellectual profiles. Within the framework of the article, though, the struggle of the powers is more simplified for initial analysis.

$\{M[g(A)\rightleftharpoons g(B)]\}$

The phenomenon of long-term inability to cope with the struggle between old- and new-oriented powers evolves towards the establishment of indecisive equilibrium K , when triggered by the deficiency at the starting point. The presence of indecisive equilibrium is simply added to the social costs caused by the conjunctural effects. The conjunctural problems in the narration, thus, after reaching a sufficient quantitative level and causing qualitative obstruction on ruling level, push the society into a critical behavioral pattern. Although the ruling quality in the society is obstructed, there is now an emphasis on searching $C\uparrow$ for a patronage of the masses. The search corresponds to the third power, which primarily represents the beginning of the education crisis in the society. At the point where education crisis is registered in the narration, the search for a remedy also enters the agenda of the society by feeling the threat on conditions of social reproduction.

$$\alpha \cdot \{M[g(A)\leftrightarrow g(B)]\} \cdot K \cdot C\uparrow$$

The first stage in the search for remedy to evolve into permanent depression is the fact that certain $g(C)$ comes to the governing position, which by emphasizing the masses and by not associating to specific class, dampens $\Downarrow$ the struggle with suppression of the new-oriented $g(A)$ and patronage of the old-oriented $g(B)$. In the depiction of the relevant solution, a bloc with no programme $P-$ appears. The absence of programme undermines the creation of modern classes in the society and leaves no room for legitimate action.

$$\{P-[g(C)=g(A)\Downarrow g(B)]\}$$

However, if the search for the remedy leads to the establishment of a hegemony perspective, which gains the consent $\Uparrow$ of powers $g(A)$ and $g(B)$, then the historical bloc with its legitimate programme $P+$ enables the coordination of division of labor based on solidarity and struggle.

$$\{P+[g(C)=g(A)\Uparrow g(B)]\}$$

The distinction of the weights given to authority and hegemony perspectives in the depicted situations also brings the different levels of need for self-discipline required for class formation suitable for the modern division of labor in the society. Thus, on the one hand, maintaining the previous indecisive equilibrium with authority perspective relying on force creates the problem of losing access to the younger generation $G-$. On the other hand, the elimination of indecisiveness by supporting hegemony perspective with the aspect of consent provides social education of the youth $G+$ under the ethical nature of the state, while establishing the modern division of labor. Thus, from the morphological analysis of the narration on education crisis, two different sequences of functions are abstracted, which carry different and distinct social impacts.

$$\alpha \cdot \{M[g(A)\leftrightarrow g(B)]\} \cdot K \cdot C\uparrow \cdot \{P-[g(C)=g(A)\Downarrow g(B)]\} \cdot G-$$

$$\alpha \cdot \{M[g(A)\leftrightarrow g(B)]\} \cdot K \cdot C\uparrow \cdot \{P+[g(C)=g(A)\Uparrow g(B)]\} \cdot G+$$

CONCLUSION and DISCUSSION

Since the morphological analysis of the narration extracted from social science is not a historical study, its installation in the form of a sequential chain of functions also does not have a meter like precision. Description of the functions, unlike the real life events in society was reduced to sequential arrangement. However, future studies that are planned to meet the need for historical verification, after matching each function with a phenomenon in historical scale, should both advance to the next function and at the same time scan the relevant period in history backwards to deepen the last examined function. Otherwise, the narration obtained by the analysis of the conceptual framework will become static, instead of being a continuum.

As a result of the article, it is concluded that permanent functions should be determined in order to describe the conceptual narrative in the field of social science. However, from a social scientific perspective, morphology method initiated in Goethe's analysis of metamorphosis in living things and Propp's research on fairy tale structure has aspects outside of the narration. The laws of society encompass human relations in real life and invariant, organic, fairy quality of functions is not capable fully reflecting daily life. In this sense, the functions are only abstractions and thus are in secondary position compared to the projected social life. Yet the abstraction in the article provides invariant and permanent laws in the society through the focus on a certain social depression. The laws are based on a single string of narration based on Gramsci's writings, instead of the multitude of samples encountered in Goethe's observed plants or Propp's folk tale collection. Theoretically, the single narrative basis is not an obstacle to the research, as the article states the problem lying in quality of method rather than the quantity of material. Nevertheless, diversification of the discourse with similar examples may be appropriate in terms of strengthening the function sequence presented in the article.

The focus on quantity, in which the narrative sample is increased in numbers, is in any case secondary to the focal point on quality. Therefore, the important thing is to describe the invariant and permanent functions in the consistency of the chosen organic nature of the subject of the narration. The permanent functions provide a unit of measure that can provide historical evidence for social scientific research on those organic events in history. The measure provided by the array of functions can be used to improve both existing functions and analyzed discourse by fitting it into the historical timeline. The application of the function sequence for measurement is relatively more important in social science than in folk tale and nature studies. Because the narratives found in the field of social science are based on their philosophies and are therefore affected by the temperament of their relevant thinkers. In other words, narratives used to achieve social laws, contrary to expectations, have more personal and random aspects than fictional folk tales and beings in nature. In the peculiar strictness in subjectivity of philosophy, the only guideline available is the equalization of skill and knowledge provided by the method used in the article.

In addition to its standalone content, the article also promotes a working practice of using literary material in the field of social science. With the study at hand, an interpretation is reached by the contradiction achieved through the areas of literature and social science. In its normal sense, literary narration and social scientific

theory would be expected to create the basis for analysis. However, in order to validate and deepen the contradiction, in the article, the narration is extracted from social science and the theory is taken from literature. In the next step of the working practice, the formed polarization is planned to be taken forward to form an integrity by putting a mediation level arising from a research topic containing both narrative and theory and encompassing both fields of literature and social science at the same time.

RECOMMENDATIONS

The functions of education crisis, which the article puts forward in the form of an abstract key, although securing a description of a social process, remain in symbolic representation within the boundaries of the article. Further research, focusing on the narratives selected from historical transformation nodes critical to society, will help to deepen the relevant functions specified in the article and provide evidence to increase the efficiency of the current research.

ETHICS STATEMENT

In the article; writing guidelines, publication principles and ethical rules of the journal are followed together with the general research and publication ethics. For any violations of the listed ethical standards regarding the article, the responsibility belongs solely to the author.

REFERENCES

- Bezirci, A. (2013). *Rıfat Ilgaz*. Evrensel Basım Yayım.
- Boratav, K. (2016). *1980'li yıllarda Türkiye'de sosyal sınıflar ve bölüşüm* (3rd ed.). İmge Kitabevi.
- Boratav, N. (2009). *Az gittik uz gittik* (5th ed.). İmge Kitabevi.
- Cassirer, E. (2017). *Rousseau, Kant, Goethe* (M. Tüzel, Trans.) (2nd ed.). Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Descartes, R. (2019). *Akılın yönetimi için kurallar* (E. Sunar, Trans.) (4th ed.). Say Yayınları.
- Durkheim, E. (1982). *The rules of sociological method* (W. D. Halls, Trans.). The Free Press.
- Engels, F. (2014). *Doğanın diyalektiği* (A. Gelen, Trans.) (10th ed.). Sol Yayınları.
- Goethe, J. W. (1790). *Versuch die Metamorphose der Pflanzen zu erklären*. C. W. Ettinger. <https://www.loc.gov/item/agr08000317/>
- Goethe, J. W. (1817). *Zur Morphologie*. J. G. Cotta'schen Buchhandlung. <https://doi.org/10.3931/e-rara-22826>
- Goethe, J. W. (1885). *Goethe's travels in Italy: Together with his second residence in Rome and fragments of Italy*. Goerge Bell and Sons. <https://warburg.sas.ac.uk/pdf/ndn460b2788755.pdf>
- Goethe, J. W. (1906). *The maxims and reflections* (B. Saunders, Trans.). Macmillan Company. <https://www.gutenberg.org/files/33670/33670-h/33670-h.htm>
- Goethe, J. W. (1960). *Poetische Werke: Berliner Ausgabe* (Vol. 1). <http://www.zeno.org/nid/20004838947>
- Goethe, J. W. (2005). Nature and art. In D. Luke (Ed.), *Selected poetry of Johann Wolfgang von Goethe*. Penguin Classics.

- Gramsci, A. (1996). *Prison notebooks* (Vol. 2) (J. A. Buttigieg & A. Callari, Trans.). Columbia University Press.
- Gramsci, A. (2007). *Prison notebooks* (Vol. 3) (J. A. Buttigieg & A. Callari, Trans.). Columbia University Press.
- Gramsci, A. (2011). *Prison notebooks* (Vol. 1) (J. A. Buttigieg & A. Callari, Trans.). Columbia University Press.
- Gramsci, A. (2018a). *Gramsci kitabı: Seçme yazılar 1916-1935* (I. Yıldız, Trans.) (3rd ed.). Dipnot Yayınları.
- Gramsci, A. (2018b). *Modern prens: Machiavelli, siyaset ve modern devlet üzerine* (P. Esin, Trans.) (2nd ed.). Dipnot Yayınları.
- Hobbes, T. (2019). *Leviathan* (S. Lim, Trans.) (19th ed.). Yapı Kredi Yayınları.
- Kant, I. (2016). *Pratik aklın eleştirisi* (İ. Z. Eyuboğlu, Trans.) (9th ed.). Say Yayınları.
- Lecerle, J. & Albouy: (1987). Edebiyat biliminin problemleri (S. Mımoğlu, Trans.). In G. V., Plehanov, *Sanat ve toplumsal hayat* (pp. 199-218). Sosyal Yayınlar.
- Lukacs, G. (1971). *History and class consciousness* (R. Livingstone, Trans.). MIT Press.
- Macharey: (2019). *Edebi üretim teorisi* (I. Ergüden, Trans.). İletişim Yayınları.
- Marx, K. & Engels, F. (1996). *Seçme yazışmalar* (Vol. 2) (Y. Fincancı, Trans.). Sol Yayınları.
- Meletinski, E. M. (2017). Masalın yapısal ve tipolojik incelemesi (M. Rifat & A. Rifat, Trans.). In V. Propp, *Masalın biçimbilimi* (pp. 177-218). Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Miller, G. L. (2009). The genetic method. In J. W. Goethe, *The metamorphosis of plants* (pp. 105-112). MIT Press.
- Moran, B. (2018). *Edebiyat kuramları ve eleştirisi* (29th ed.). İletişim Yayınları.
- Plehanov, G. V. (1987). *Sanat ve toplumsal hayat* (S. Mımoğlu, Trans.) (3rd ed.). Sosyal Yayınlar.
- Propp, V. (2009). *Morphology of the folktale* (L. Scott, Trans.) (2nd ed.). University of Texas Press.
- Propp, V. (2017). *Masalın biçimbilimi* (M. Rifat & S. Rifat, Trans.) (3rd ed.). Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Ransome: (2011). *Antonio Gramsci: Yeni bir giriş* (A. İ. Başgöl, Trans.). Dipnot Yayınları.
- Rifat, M. (2017). Preface. In V. Propp, *Masalın biçimbilimi*. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Spinoza (2016). *Törebilim* (N. Bilgiç, Trans.). Dorlion Yayınları.
- Todorov, T. (2014). *Poetikaya giriş* (K. Şahin, Trans.) (4th ed.). Metis Yayınları.
- Vasari, G. (1846). *Le vite de piu eccellenti pittori, scultori e architetti* (Vol. 1) (G. Milanese, C. Milanese, V. Marchese & C. Pini, Eds.). Felice le Monnier.

TOPLUMDA EĞİTİM BUNALIMININ GRAMSCI'DEN OKUNMASI: BİÇİMBİLİMSEL ÇÖZÜMLEME

ÖZ

Makale, sanatın özneliği ile bilimin nesneliliğini, sırasıyla, edebiyat ve toplumbilim alanlarının karşıtlığından kurulu çalışma pratiğiyle aşmayı amaçlamaktadır. Doğal kurulumunda karşıtlık, edebi eser ve toplumbilim teorisi tarafından sağlanabilmektedir. Makalede ise, karşıtlığın derinleştirilmesi adına ve doğal kurulumun tersine, anlatım toplumbilimden, teori edebiyattan alınmaktadır. Böylece edebiyat malzemesinin edebi esere dayalı sınırlarının genişletilmesi ve toplumbilimdeki felsefi mizaca dayalı betimleme farkının giderilmesi hedeflenmektedir. Çalışmada toplumbilimdeki anlatım, hegemonya kavramı üzerinden Gramsci'nin *Hapishane Notları*'nın okunmasıyla toplumda eğitim bunalımı tasvirinin elde edilmesidir. İlgili anlatım, makalede, edebiyat alanından devşirilen, Goethe'nin *Bitkilerin Başkalaşımı Üzerine* ve Propp'un *Masalların Biçimbilimi* çalışmalarına dayalı biçimbilimsel yöntemle işlevlerine ayrılmaktadır. Morfolojik yöntemle göre işlevler, odak noktasındaki canlı veya cansız varlığın değişmeyen, zorunlu, kalıcı değerlerini vermektedir. İşlevlerin dışında kalan alan ise; değişken, tesadüfi, geçici değer olarak soyutlanabilir konumdadır. Makalenin odağındaki anlatım, öncelikle, hegemonya kavramının farklı kullanım düzeyleriyle toplumsal eğitim alanına taşınmasına imkan veren yöntem aracıyla ilişkilendirilmektedir. Ardından aşama aşamada irdelenen bunalım anlatımı, eğitimin başatlığındaki hegemonyanın kullanım düzeyleri üzerinden Gramsci'nin notlarının okunmasıyla kurulmaktadır. Yöntemin anlatıma uygulanmasıyla da, eldeki eğitim bunalımı tasviri basitleştirilerek, işlevlerin sembolik dizilimiyle soyutlanmaktadır. Tespit edilen işlevler, ilerideki araştırmalarda tarihsel kanıtı ulaştırmak için kullanılması mümkün anahtar vermektedir. Anahtar imgesinde dizili işlevler, uzun döneme yayılan toplumda eğitim bunalımı formülünü, geniş kapsamlı toplumsal değişim ve mücadeleye dayandırmaktadır. Böylece makalede, hegemonya kavramı kullanımının toplumsal eğitim düzeyine kadar taşıyan bakış açısına erişilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Edebiyat sosyolojisi, eğitim, hegemonya, biçimbilim, Gramsci.

GİRİŞ

Makale, bilim ile sanat karşıtlığını yansıtan zemin üzerine konumlanmaktadır. Antikitede birlik oluşturan ilgili karşıt yönlerin, giderek sert çizgilerle ayrılmaları, bilimsel araştırmaların ele alınışında belirleyicidir. Oysa bilimsel araştırmanın amacı, insanlığın yararadır (Hobbes, 2019: 47). Amaca erişmek için, insan yaşamının bilinmesi ön koşuldur. Edebiyat da, geniş anlamıyla, toplumsal ilişkilerin tümünü içeren, insan yaşamıdır (Bezirci, 2013: 38; Plehanov, 1987: 39-41). Ancak edebiyatın yansıttığı toplum, kendine has tarzda ve tekrarlanmayan olgu durumundadır (Lecerle ve Albouy, 1987: 202). Edebiyat anlatımının ilgili özgünlüğü, kendi öznelliğinin sınırlarından kaynaklanmaktadır. Sınırlar içerisinde, tekrarlanmayan ve tesadüfi olguların yarattığı rastlantısal öznellik, bilimin mevcut bilgiye dayalı teorik ve nesnel yargısından farklılaştığı ölçüde, belirli bilgisizlik alanını oluşturmaktadır. Sanatçı, bilgisizlik alanının rastlantı ögesine bağlanan edebi söyleminde, insan yaşamını anlatır. Mevcut bilgi anlamında teoriye bağımlılıksa, edebi söylemi yaratan düşünceyi ve insan doğasına bağlı anlatımı durdurur.

Söylem, düşüncenin eseri olduğundan, anlatımı temsil eden yapıt, salt sanat veya edebiyat alanından gelmez. Benzer şekilde, teori de, gerçekleştirilmek istenene ait mevcut bilgi olduğundan, edebiyat alanının dışındaki belirli bilim dalının veya toplumbilimin tahakkümünde değildir. Dolayısıyla, makalede söz edilen edebi eserin öznelliği ile toplum teorisinin nesnelliği eksenindeki yönlerin eşleştirmesi doğru kutuplaşma ise, karşıtlığın ters çevrilmesiyle kurulum da mümkündür (Engels, 2014: 237). Böylece edebiyat alanında filizlenmiş nesnel teori, makaleye göre, toplumbilimdeki düşünce dizisinin öznel anlatımı üzerinde uygulanabilir. Tariflenen uygulama, makalede, Goethe'nin (1790) *Bitkilerin Başkalaşımı Üzerine Deneme* eseriyle bitkibilim alanında geliştirdiği ve Propp'un (2017) *Masalların Biçimbilimi* çalışmasıyla halk masallarını incelediği biçimbilim yöntemiyle, Gramsci'nin (2011, 2012a, 2012b, 2014) parçalı yazılardan kurulu *Hapishane Notları*'nın hegemonya kavramı üzerinden okunmasına bağlı oluşturulan toplumda eğitim bunalımı anlatımının çözümlenmesidir.

Düşünce üzerine kurulu herhangi öznel anlatımın, ilk safhada kesinliğe varması beklenmemelidir. Edebi veya öznel anlatım, öncelikle, toplum yapısının parçalarından kaynaklanan belirli organik sorunun tasvirini içermektedir (Macharey, 2019: 61-63). Dolayısıyla makale, hegemonya kavramı üzerine kurulu toplumdaki eğitim bunalımı anlatımından, tarihsel açıklama ve belirlenim çıkarmayı amaçlamamaktadır. Makaledeki çözümlenmenin amacı, edebiyat malzemesinin toplumbilim alanında kullanımına yönelik ilgisizliğe eleştiri anlamında, değinilen kullanımı teşvik eden yöntemi kurmaktır. Farklı deyişle, edebi malzemeye toplumbilimin ilgisizliğindeki sorun, mevcut malzemenin niceliğinde değil, kullanılan yöntemin niteliğindedir (K. Boratav, 2016: 30-31; Propp, 2017: 7). Makale içerisinde edebiyat alanını temsil eden biçimbilimin uygulaması da, tarihsel araştırmaya dayalı belirlenim yerine, ilgili yöntemin kurulumuna odaklanmaktadır.

Toplumbilim alanındaki anlatım, makalede, tarihi kanıtın doğrulanmasından ziyade, yöntemine dayalı betimleme için kullanılmaktadır. Toplumdaki olguların tarihsel süreçleri, eskiden yeniye dönüşümler üzerinden incelenebilir. Ayrıca belirli olguların dayanak noktası şeklinde kullanılması, herhangi araştırmada ele alınan soruna, tutarlı ve toplumu ilgilendiren konumdan bakmak için önemlidir. Ancak olgunun kullanılması ve

toplumdaki veya insan tarihindeki kökeninin bilinmesi için, öncelikle, betimlenmesi gerekmektedir. Oysa toplumbilim alanındaki anlatımlar, betimlemeleri eksik bırakılarak, doğrudan tarih düzlemine oturtulmaktadır. Dolayısıyla makale, Durkheim'ın (1982) toplumun organik varlık düzeyinde biçimbilimsel inceleme yaklaşımına öncül olarak, araştırmacı mizacına bağlı farklılaşmadan doğan betimleme eksikliğini vurgulamaktadır. Eksikliğin giderilmesi adına, makaledeki toplumbilim anlatımının, tarihsel incelemesi yerine, düşünceyi genele yayması beklenen betimlenmesine eğilinmektedir. Böylece anlatımın konusuyla ilişkili kökenine inilerek, tarihsel örtüşmeye dönük ilerideki çalışmalara dayanak sağlanması amaçlanmaktadır. Açık deyişle, toplumbilimde olgunun tarihsel ve toplumsal açıklaması yapılmadan önce, söz konusu anlatımın bilinmesine uğraşmaktadır.

Toplumbilimdeki anlatımlarda, içerilen kavramların bitmiş sözlük anlamı seviyesinde, herkesçe açık ve net bilindiği kabul edilmektedir. Oysa betimlemenin eksikliğinde, anlatımın her ele alınışı, sayısız araştırmacının mizaç ve yorumunun öznelliğine bağlı kavramlarla farklılaşmaktadır. Farklılaşmayı gideren betimleme, makalenin sınırlarını belirli ölçüde aşan, sınıflama ve düzenleme işlemlerini içeren ön çalışmaya göre yapılmak zorundadır. Çünkü anlatım, özellikle toplumbilim alanında, türlü konularla kaynaşarak yumak halindedir. Dolayısıyla, hegemonya kavramı ve toplum içerisinde yaşanan eğitim bunalımının konu olarak seçilmesi de, belirli sınıflama ve düzenlemeye dayanmaktadır.

Makalenin sonunda hedeflenen tamamlanma, biçimbilimsel yapıdır. Diğer ifadeyle, toplumda eğitim bunalımı anlatımının, işlevsel parçaları ile ilgili işlevlerin hem aralarında hem de anlatım bütünüyle bağlantılarından oluşan betimlemesi elde edilmektedir. İşlevlerin belirlenmesi, toplumsal betimleme açısından önemlidir. Böylece toplum, bütün halinde algılanırken; bütünün, işlevler halinde sıralanan parçaları belirleyiciliği ön plana çıkartılır (Lukacs, 2014: 115-116). İşlevler aracılığıyla anlatım bütünündeki asli bölümler saptandığından, bütünün yeniden oluşturulması için bölümler tekrar düzenlendiğinde, anlatımı kuran kavramların, benzer anlatımları çözmeye yarayan soyut anahtar görünümü elde edilmektedir (Propp, 2017: 90). Soyut anahtar görünümü, aslında, makalenin bulgularına dayalı belirli yargıyı da ortaya çıkarmaktadır. Çünkü sanat, "akıldan yola çıkarak (...) evrensel bir yargı elde eder (...) Bütünün parçalarla olan, ve parçaların aralarında ve bütünle birlikte sahip oldukları oranı bilir" (Vasari, 1849: 149).

Makalede seçilen öznel anlatım ile nesnel teori eşleştirmesi, Gramsci'nin *Hapishane Notları*'ndaki dağınık parçaların, eğitim bunalımı başlığında birleştirilmesiyle sağlanan toplumbilimsel söylem ile Propp'un olağanüstü masallarda uyguladığı biçimbilim yöntemi üzerinden kurulmaktadır. Makalede biçimbilim yöntemi, Propp'daki olağanüstü masal seçkisi yerine, Gramsci'nin organik kriz tanımlamasını içeren eğitim bunalımı anlatımına uygulanmaktadır. Makalenin yazımı, öncelikle, çalışmadaki kılavuz kullanma zorunluluğunu karşılayan yöntemin çerçevelenmesiyle başlamaktadır. Ardından, yöntemin araçları edebiyat alanında biçimbilimin Goethe ve Propp'daki ele alınışı ve toplumbilim alanında hegemonya kavramının Gramsci özelinde kullanımıyla kurulmaktadır. Sonrasında makalenin bulguları, hegemonya kavramı üzerinden eğitim bunalımı anlatımının sağlanması ve anlatımın biçimbilim yöntemiyle işlevlerine ayrılması için kullanılmaktadır. Makale, eldeki bulguları, edebiyat ve toplumbilim yönlerinin karşıtlığına yönelten çıkarımlara değinerek, tamamlanmaktadır.

YÖNTEM

Yöntemin özünde, değişken olan ile değişken olmayan ayrımı bulunmaktadır. Herhangi anlatımda değişken olan, anlatımdaki kişilerin özel nitelikleri gibi tesadüfi değerlerdir. Değişken olmayan ise, ilgili kişilerin eylemlerini yansıtan işlevlerdir. Anlatımdaki eylemlerin sahibi kişiler farklılaşabilir; fakat işlevler sabittir. Dolayısıyla anlatım, kişilere bağlı değil, işlevlere bağlı incelenmelidir. İşlevin tanımında; sürekli değişmezlik, kişilerden bağımsızlık, sayıda sınırlılık, düzenlemede aynılık, bütüne bağımlılık özellikleri gözlemlenmektedir (Propp, 2017: 24-26). Özetle işlevler, anlatım bütününe aslı parçalarını oluşturan öğelerdir ve anlatımın akışını yansıtır.

İşlevler, tüm benzer anlatımlarda yinelenirler. Böylece anlatımda karşılaşılan işlev statüsündeki eylem, değişken olmayan birincil değerdir. Anlatımdaki tekil veya kolektif failerin nitelikleri ise, ancak, ikincil konumdadır (Moran, 2018: 215). Anlatımlarda tekrarlanan işlevler, onları eyleyen kişilere göre sayıca sınırlıdır. Böylece, anlatımın fail bazlı çeşitliliği, işlev üzerinden tek biçimli hale bürünmektedir. İşlevin tek biçimli düzenlenişi, eyleyen kişiden bağımsız olarak olay akışında işlevlerin konum ve sıra özelliklerini belirli şemada sabitler (P. N. Boratav, 2009: 352).

Anlatımın olay akışının başlangıcında, kendisi işlev olmayan ve sadece işlevlerin tamamlayıcısı olan belirli eksiklik durumu sunulmaktadır. Başlangıçtaki durum, işlev değilse de, çıkış noktası ve olayların tetiklenmesi açısından gereklidir (Propp, 2017: 29). İşlevleri tetikleyen eksiklik durumu, belirli gerekçeye dayanmamasından ötürü, rastlantı anlamında çeşitlilik barındırmaktadır ve her anlatımda farklı içeriğe sahip olan kötü hali belirtmektedir (Propp, 2017: 78-79).

Başlangıç durumunu izleyen işlevlerin tasvirinde, gerçekleşme biçimi yerine, düzenlemenin sırası önemlidir. Yüzeyde gözlemlenen olayın özdeşliğine karşın, sıralamadaki konuma bağlı, tamamıyla farklı işlev karşısında bulunulması mümkündür (Propp, 2017: 66). Ancak anlatımın olay akışında, işlevlerin, doğrudan nedenselliğe indirgenmiş şekilde birbirlerini izledikleri düşünülmemelidir (Todorov, 2014: 80). İşlevleri zaman ve mekan açısından birbirine bağlayan ve anlatıma özgü farklılaşan, gizli özne halinde ara olaylar da bulunmaktadır.

Anlatımdaki olayların işlev bazında dizilişinde gözlemlenen dönüşümlerse, birbirini yadsıyan ikili nitelik taşımaktadır (Meletinski, 2017: 187). Yadsıma niteliği altında, anlatımın olay akışında karşıt iki öğenin mücadelesine bağlı gelişen dolayımına ulaşılmaktadır. Özellikle belirli eksikliğin sürmesiyle ulaşılan işlevsel düğümün çözülmesi, sürüncemede uç kutupların yenilenmesi anlamında aşma veya görece ılımlı orta noktanın kalması anlamında engellemeyle sağlanmaktadır. Böylece, anlatımdaki her işlev dizisinin yeri ve içeriği belirlendikten sonra, karşıt anlamlı dizinin de alternatif varlığı göz önünde bulundurulmalıdır. Diğer deyişle, eksiklik niteliği fazlalık; negatif nitelikse pozitif karşıt anlamına bürünebilir.

Sonunda yöntemin sergilenmesi için, elde edilen işlevlerin sembolik gösterimi söz konusudur (Descartes, 2019: 104; Propp, 2017: 93-119). Çözümleme açısından şekilsel duran aşama, aslında, soyutlamanın sağladığı ayırma

ile çıkarma işlemini formülleştirmek ve takip eden çalışmalarda kullanmak adına önemlidir. Benzer ifadeyle, anlatım üzerinde akıl yürütmenin sergilenmesi, işlevlerin tespiti sonucu anlatımın incelenebilir parçalara ayrılmasıdır.

Yöntem Aracı Olarak Biçimbilimin Gelişimi

Biçimbilimsel çözümleme, doğada özü bakımından benzer, organik varlıkların incelenmesinden etkilenen yöntemdir. Biçimbilim açısından benzerlik, belirli genetik bağ şeklinde yorumlanmaktadır. Genetik teriminin kullanımındaki fikir, özleri aynı olan organik yapıların karşılaştırılabilir olduklarıdır (Miller, 2009). Elde edilen bakış açısı, değişmeyen ile değişen öğeler arasındaki bağlantıya odaklanmaktadır. Organik yapının özüne bağlanan işlevler değişmeyen öğeleri oluştururken, yapının geri kalan öğeleri ise değişebilir konumdadır.

Biçimbilim ve Goethe

Biçimbilim veya morfoloji sözcüğü, Goethe (1817) tarafından ilk defa *Zur Morphologie* yapıtının başlığında kullanılmış ve eserde kısaca tanımlanmıştır. "Bir morfoloji başlatmak istiyorsak, öyleyse formdan söz etmemeliyiz; daha doğrusu ne zaman (bu) söze ihtiyaç duyarsak, biz en fazla sadece kavramın fikrini veya deneyimde salt bir an için sıkıca tutulana düşünmeliyiz" (Goethe, 1817). Canlı varlıkların incelenmesi için özgün yöntem ve bakış açısı sunan biçimbilim, özellikle biyoloji bilim dalına da yenilik getirmiştir (Cassirer, 2017: 62). Goethe'nin tüm doğa alanını kapsayan bakış açısı, bitki veya hayvan gibi canlı varlıkların oluşturucu parçalarının hem kendi aralarında, hem de varlığın bütünüyle kurduğu bağlantının incelenmesidir. İnceleme, öncelikle, arketip anlamında belirli ilk veya kök tipin olduğuna ve ilk tipin, merkezdeki kökü çevreleyen halkalar şeklinde sonsuz yasalar ile geliştiğini varsaymaktadır (Goethe, 1960: 543-548). Dolayısıyla Goethe'nin metodu, kök tipin değişmez özelliklerini aramak adına doğadaki dönüşümleri araştırmaktır.

Goethe'nin bilim üzerine eğilmesi, öncelikle, doğa ve sanat ile ilgili görüşü üzerinden şekillenmektedir. "Tabiat ve sanat sanki kaçarlar birbirlerinden ama buluşurlar yine de" (Goethe, 2018: 23). Goethe, Spinoza ve Kant'ın etkisi altında, yaratılmış imgenin bölünmüş çeşitliliği ile yaratıcı tözün bütüncül tekdüzeliği ayırımının farkındadır (Kant, 2016: 31; Spinoza, 2016: 21). Ancak iki filozofun zor ve hatta imkansız bulunduğu, değişmez özün canlandırılmasını, kendi türettiği genetik metot ile aşmaya çalışmaktadır. Böylece, bilimin doğada gözleme dayalı ilerlettiği deneyi, sanatın hayal gücüne bağlı akıl işlemiyle tamamlama uğraşı ön planda tutulmaktadır. "Ne zaman doğa görünen sırrını açığa vurmaya başlar, orada karşı konulmaz bir özlem hisseder en değerli tercümanına, sanata" (Goethe, 1907: 35).

Doğadaki sonuçların gözleminden yola çıkarak, gözlemdeki boşlukları zihinde adım adım canlandırma işlemi, herhangi organik oluşumun kalıcı ve öz durumunu betimleme uğraşdır. Betimleme için araştırmacının zihni, laboratuvar şeklinde kullanılmaktadır. Böylece, doğanın yasalarının canlı varlıkların başkalaşımında boşluk bırakmadığı ve zihinde, gözlemlenen varlığın değişken uğrakları arasında yapılan yolculukların ilhamında ilk tipin değişmez özelliklerinin bulunduğu öngörülmektedir. "Eğer bu nebatların hepsi muayyen bir örneğe göre

teşekkül etmemiş olsalardı, bunların nebatlık sıfatlarını nereden fark edebilecektik? (...) Gitgide ayrılıktan ziyade benzerliklere şahit oluyorum" (Goethe, 1990: 134).

İlk tipin, doğada bitki ve hayvan gibi varlıklar özelinde aranışı, Goethe için belirli yasanın tanımlanmasına yönelik çabadır. İlgili yasa, Goethe'de, canlı olan tüm varlıklara uygulanabilir durumdadır. Goethe'nin biçimbilim anlayışının, organik oluşumları inceleme savıyla kurduğu metot, Propp'un olağanüstü masallar diye nitelediği halk hikayelerini incelemesiyle canlı olmayan alana doğru genişletilmektedir.

Biçimbilim ve Propp

Goethe'nin genetik metodunun organik oluşumları inceleme savı üzerine kurulu biçimbilim yöntemi, Propp'un 1928 yılındaki *Masalların Biçimbilimi* kitabına konu olan araştırmasında, yaygın anlamda masallardan ziyade, olağanüstü masal niteliğine sahip belirli halk hikayelerine uygulanmaktadır. Propp'da olağanüstü niteliği, halk söylencesinde belirli değişmeyen ve yinelenen öğelerin varlığına işaret etmektedir. İlgili öğelerin tespiti vasıtasıyla olağanüstü masallar, değişmeyen öğelerin sıralanmasından kaynaklanan benzer sözcük yapısıyla betimlenebilmektedir. Propp'un anlatım yapısını betimleme yöntemi, masalın ötesinde ve dönem açısından ait olduğu Rus Biçimciliğini de aşan etkiyle, sonradan Fransa'da ortaya çıkan toplum bütünü'nün yapısalcı çözümlerinde kullanılmıştır (Moran, 2018: 215).

Propp, halk masallarını, Goethe'nin ilk bitkisi gibi, belirli ilk masal yapısına indirgemeye çalışmaktadır. Yönteminin öncülüğünde, folklor metinlerinin yüzeydeki çeşitliliğinde, belirli tek biçim aranmaktadır. Tekbiçimlilik, ortak işlevleri yansıtan öğelerin tespitiyle, masalın yapısına has ve değişken olmayan ilkelerin sıralanmasıdır. Propp için, folklor metinlerinin tarihi kökeninin incelemesinden önce masalın bilinmesi ve bilmek adına da, masalın içerdiği işlevler aracılığıyla onun betimlenmesi gerekmektedir.

Propp'da işlev, masal anlatımında yer alan kişilerin eylemleridir. Eylemler, masaldaki asli bölümleri oluştururlar ve ilgili bölümler, masallar arasında değişen kişi ve kişi niteliklerinden ayrı gözlemlenirler. Eylemlerin bölümlenmesi, masalın anlatımını kuran şartlı dizilim içerisindedir. İşlev dizisinde şartlanma, belirli estetik ve teleojik zorunluluk üzerinden sağlanmaktadır ve tüm anlatım, ilgili zorunluluk üzerinden zincirlenmektedir. Dolayısıyla anlatım zincirini kuran işlevlerin sayısını kabaca belirlemek de mümkündür. Yeni işlevle karşılaşmadığında da, araştırmanın kullandığı masal havuzunu genişletmeye gerek duyulmamaktadır (Propp, 2017: 27). Böylece Propp'un yüz masal üzerinden kurduğu araştırma bütüncesinde, otuz bir işlev sıralanmaktadır. İşlevlerin belirli ekseninde ardışık okunmasıyla masalın yapısı belirlenirken, işlevlerin çoğunluğu da karşıt yönler halinde ikilikler kurarak birleşmektedirler (Propp, 2017: 64). İşlevlere ek olarak, anlatıma göre değişken olan, fakat anlatımın başlangıcını oluşturan eksiklik ögesi özellikle vurgulanmaktadır. Belirli kötü durumu yansıtan öge, masalın anlatımının çıkış noktasıdır. Eksiklik durumundaki başlangıcın tetiklemeyle birlikte işlevlerin içerdiği eylemler, anlatımın düğümünde görülen belirli kötülüğü gidermeye çabalamak ya da o çabaya karşı çıkmak şeklinde ilerlemektedir (Rifat, 2017). İşlevler aracılığıyla olağanüstü masal yapısının

betimlemesine ulaşıldığında, ilgili işlev diziliminin tarihsel açıdan toplumdaki kökenine doğru araştırmaya yönelmek mümkün hale gelmektedir (Propp, 2017: 19).

Betimlenen işlev dizisinin yansıttığı tüm masallar, olağanüstü sıfatıyla, mimari yapılara özgü olan dengede tasvir edilmektedir. "Buraya konabilecek her masal olağanüstü masaldır; konmayacak olan bütün öbürleri de bir başka masal türüne bağlanır (...) Karşılaştırma yapmaya en uygun düşen de oluşturucu bölümlerdir. Hayvanbilimde, bu, omurların omurlarla, dişlerin dişlerle vb. karşılaştırılmasına denk düşer" (Propp, 2017: 153). Öte yandan, biçimbilim, Goethe'nin organik varlıklarından masala doğru evrildiğinde, iki oluşum türünün farklılığına bağlı değişime uğramaktadır. Organik yapıda belirli işlev, diğer işlev ile olan etkileşimine göre başkalaşmaya uğramaktadır. Ancak masalın yapısının cansız niteliğinde, işlevler mekanik birleşimdedirler ve bağımsız parçalar halinde incelenebilirler.

Olağanüstü masalın yapısında vurgulanan değişmezlik, gene de, onu belirli tek biçimliliğe ve dolayısıyla tek düzeliğe itmektedir. Böylece Propp'un kendisi de, ilgili sözcüğün doğru sıfat olmadığı yönünde ipucunu sunmaktadır. "Olağanüstü masal, değişik biçimleriyle belirtilen işlevlerin birbirini düzenli biçimde izlemesine göre oluşmuş anlatıdır (...) Söz konusu tanım, olağanüstü sözcüğünün anlamını yitirmesine yol açar (...) Dolayısıyla olağanüstü sözcüğünün yerine bir başka terim konmalıdır" (Propp, 2017: 102). Makalede olağanüstü sıfatı yerine, Goethe'nin çıkış noktasını da yansıtmaya açısından, Gramsci'deki organik teriminin kullanımı uygun görülmektedir. Organik niteliğinin anlaşılması açısından, öncelikle Gramsci'de hegemonya kavramının kullanımının netleştirilmesi gerekmektedir.

Yöntem Aracı Olarak Hegemonya Kavramının Kullanım Düzeyleri

Hegemonya kavramı, egemen sınıfın toplumdaki denetimini belirleyen karşıt perspektiflerin belirli yönüne aittir. Denetimin bütünlüğü, baskı niteliğinde güç uygulama ve ikna niteliğinde rıza alınmanın birlikteliğinde kurulmaktadır. Güç ve rızanın tariflenen dengesine bağlı da, sırasıyla, otorite ve hegemonya perspektifleri elde edilmektedir. Diğer ifadeyle, iki perspektif de, güç ve rıza yönlerini barındırır da, otoritenin güç, hegemonyanın rıza yönüne ağırlık verdiği genellemesi bulunmaktadır. Dolayısıyla hegemonya, otoriteye göre, toplumda denetimin olumlu görülebilen yüzünü betimlemektedir (Gramsci, 2014: 147-148). Olumlu görünüm, aslında, dayanışmaya dayalı işbölümünü sağlayan mücadele sürecidir. Toplumda işbölümünün güvence altına alınması, egemen sınıfa yönetme yetisini veren denetimin, fikri alanda yönetilenlerin bağlılığını getiren mücadeleyle gerçekleştirilmesine dayanmaktadır (Ransome, 2011: 176). Böylece hegemonya kavramına tabi kesimler, düşünce üretimiyle de özdeşleşmektedirler. Toplum içerisinde hegemonya kavramına bağlı düşünce üretimi ise, beş düzeyde ele alınmaktadır.

Hegemonyada Tarihsel Bütünlük Düzeyi

İlk düzeyin kullanımı, hegemonya iddiasındaki belirli kesimin, toplumda bütünlüğü başarmasını anlatmaktadır (Ransome, 2011: 200). Tarihsel blok terimiyle kavramlaştırılan kullanım, toplumda egemen sınıfa bağlı yapının,

temel ile üstyapı birlikteliğinde sürdürülmesidir (Gramsci, 2014: 204). Toplumsal yapıda, fikri ve düşünsel üstyapı ile üretken ve maddi temelin bütünlüğü, toplumun geniş işbölümü sahasını yansıtmaktadır. Ancak her bütünlük iddiası, toplumda hegemonya üretmeyebilir (Ransome, 2011: 182). Hegemonya, düşünce üretimine yönelen grup ve sınıfların niteliği gibi dursa da, salt düşünce yerine, toplumun üretken temeliyle de ilişkilidir. Dolayısıyla, hem düşünsel hem iktisadi açıdan üretkenlik gerektirmektedir. Böylece hegemonyanın rıza ve güç içeriğinde, gücün kullanım tercihi, maddi üretkenlik sağlama zorunluluğuyla sınırlanmaktadır (Gramsci, 2018b: 75). Gene de, rızanın rafa kaldırıldığı hegemonya iddiası, toplumda bağlılığı ve özümsemeyi gerçekleştirmek açısından sorunlu görülmelidir. Tarihsel blokta yaşanan diğer sorun ise, Reform Hareketi, Sanayi Devrimi veya Fransız Devrimi gibi tarihteki toplumsal dönüşüm noktalarında, bütünlükçü yapının, özellikle siyasal toplum alanından başlayan çözülmesi sonucu, yeni ve evrensel hegemonik söylemi oluşturması ihtiyacından doğmaktadır.

Hegemonyada Sivil ve Siyasal Toplum Ayırımı Düzeyi

İkinci düzeyin kullanımı, egemen sınıfın evrensellik iddiasındaki söyleminin içerdiği, sivil ve siyasal toplumdaki denetim yorumudur (Gramsci, 2012b: 218). Güç ve rıza perspektifinin farklı bileşimlerinden sağlanan yorum farkı, aynı zamanda toplumun yönetim biçimini de şekillendirmektedir (Ransome, 2011: 201). Dolayısıyla, önceki tarihsel bütünlük kullanım düzeyiyle birlikte değerlendirildiğinde, devlet, sivil ve siyasal toplumun birleşiminden kurulu görülmekte ve otoritenin koruduğu hegemonya alanı olarak ifade edilmektedir (Gramsci, 2012b: 218). İlgili ifade, aynı zamanda, devlet ile siyasal toplumun özdeş görüldüğü otorite odaklı yönetim biçiminin, sivil toplum ayağının gelişmesine dayalı, hegemonya perspektifine yönelmesiyle görünür hale gelen, iç çelişki durumunu da yansıtmaktadır (Gramsci, 2014: 43). Dolayısıyla, sivil ve siyasal toplum alanları, sırasıyla rıza ve güç yönlerinin ağırlığıyla temsil edilirken, kamuoyunun dolayımıyla yönetim bütünlüğü sağlanmaktadır (Gramsci, 2014: 77). Benzer deyişle, siyasal toplumun güç kullanımı veya sivil toplumun rızayı vermesi, karşıt yönde bulunan toplum alanları arasında kamuoyu vasıtasıyla kurulması gereken toplumsal iletişime dayanmaktadır.

Modern yorum açısından yasama, yargı, yürütme kuvvetlerinin organları, tarihteki dönüşüm noktalarında gözlenen siyasal toplumdaki değişim sonucunda belirginleşmektedir (Gramsci, 2012b: 208). Belirtilen kuvvetler üç kulvarda ayrıştırılırsa da, özünde yargı, yürütmenin kolu ve denetim amaçlı sonradan eklenen kısımdır. Dolayısıyla hegemonya kavramı açısından asli yorum, yürütme ve yasama kuvvetlerinin dengesidir. Kuvvetlerin dengesi, aynı zamanda, sivil ve siyasal toplumun tarihteki dönüşümüne denk gelen konumdadır ve hegemonya kavramında, toplumda dayanışmanın sağlanma şeklini belirleyen unsurlar arasındadır. Hegemonya kavramının kullanımında, sivil ve siyasal toplum ayırımında görülen çelişki altında, asli kuvvetlerin denge mücadelesinin halen sürmesi ve eski egemen sınıf kalıntılarının varlığının giderilememesinden dolayı, toplumun her düzlemde kararsız dengede durduğu kabulü ön plandadır (Gramsci, 2012b: 207). Kararsızlık, aslında, toplumsal anlamda rızanın verilmesine yönelik güvenin sağlanamadığından, gerekli denetimin çağın gerektirdiği kriterler üzerinden sağlanamaması durumudur.

Hegemonyada Rıza Üzerinden Denetim Düzeyi

Üçüncü düzey kullanım, rızaya ağırlık veren denetim perspektifini demokratik prensiplerle özdeşleştirmektedir. Hegemonya kavramı ile okunan demokrasi, toplumdaki işbölümüne uygun olması şartıyla, egemen sınıfa doğru sosyal geçişin belirli ölçüde mümkün kılınmasını anlatmaktadır (Gramsci, 2014: 209). Modern anlamda egemen kabul edilen burjuva sınıfına bağlanan üçüncü kullanım düzeyi, maddi olan ve olmayan kültür vasıtalarıyla toplumdaki sosyal parçaların burjuva şartlarınca massedilmesini gündemde tutmaktadır. Böylece toplum yapısının dönüşümü sağlanmaktadır. Dönüşüm açısından, önceki düzeyde sivil ve siyasal toplumun toplamında gösterilen devlet, sosyal parçaları eğiterek betimlenen özümseme sürecine yardımcı olmasıyla etik niteliğini kazanmaktadır (Gramsci, 2014: 97). Özetinde toplumun bütününe özümsemesini içeren egemen sınıfın idealleri, tarihteki modern devletin kurulumuyla burjuva sınıfının alanı görülen sivil topluma aktarıldıkça, sivil toplum, siyasal toplumu tümüyle massetme ve onun kurumlarını atıllaştırma yönelimine girer (Gramsci, 2014: 98). Ancak yakın dönem için burjuva sınıfı veya herhangi egemen sınıf, rekabetle kendi dışına itme ve tekelleşmeyle kendi içinde yoğunlaşma hareketi sonucu sayıca küçüldüğünden, geçiş ve özümseme eninde sonunda durma noktasına gelmektedir. İlgili geçişin durdurulması, modern etik devletin eğitim görevini arka plana iterek, güç ağırlığında mevcut olanı koruma anlayışını baskın hale getirir.

Özümsemenin devletin etik niteliğiyle olan ilişkisi, konformizm olgusuna imkan tanımaktadır. Olguya bağlı olarak egemen sınıf, tarihteki her yeni dönüşüm noktasıyla birlikte, teknik ve ideolojik alanda diğer toplum kesimlerinin varlığını görece az engelleyen söylemi benimsemektedir (Gramsci, 2014: 97). Ancak sınıf doyum noktasına ulaştığında, toplumun düşünsel ve ahlaki zemininde belirli çatışma noktası ortaya çıkmaktadır. Böylesi durumda, öncelikle, en son dönüşüm noktasından önceki döneme ait kalıntısız gruplar, yitirilene bağlı umutsuzluklarını toplumda söyleme çevirirler. Umutsuz söylem altında yatan talep, geride kalan tarihsel blok şartlarından ayrılmamak için belirli otoritenin güç uygulanmasına eklenmektedir (Gramsci, 2014: 30). Talep sürdüğü müddetçe, toplumda dönüşüm başarısızlığı kabul edilirse, konformizmin de gerçekleşmediği sancılı durum varsayılmaktadır. Belirli ölçülerde, toplumda dönüşüm ve tarihsel blok değişimi bunalım yaratan olgu olduğundan, toplumdaki ilk sancılar doğal görülmektedir. Ancak eskiye öykünen söylem ile yeninin ütopyik tasarıları, günün gerçeklerinden uzaklaştıkça, toplumdaki bunalım, ilgili karşıtlık altında uzun süreli ve hatta olağan hale gelmektedir (Gramsci, 2014).

Hegemonyada Karşıtlık Düzeyi

Dördüncü düzeyde kullanım, egemen sınıfın maddi temele bağlı üretken uygulamalarının, düşünce üretimiyle eşgüdümlü kılınmasıdır. Düşüncenin de üretken kılınması, aslında, toplumdaki çeşitli katman ve kalıntılarla ittifak kurulmasıdır. İttifakın tarihteki gösterimleri Reform Hareketi, Sanayi Devrimi, Fransız Devrimi gibi dönüşüm noktalarında gözlenebilmektedir. Dolayısıyla somut örnekler, feodal düzenin, burjuva sınıfının merkezde olduğu ittifakla devrilmesi ve kapitalist düzenin, işçi sınıfı üzerindeki denetimi şeklinde özetlenebilir. Ancak yüzeydeki somut örneklerin altında karşıtlığın özü, hegemonya iddiasında iki gücün mücadelesidir. Dolayısıyla karşıt hegemonyalar soyutlandığında, yeni eğilimli A gücü ve eski eğilimli B gücü genellemesine

ulaşmaktadır. Karşit güçlerin dolayımını da, kararsız dengenin sağladığı orta nokta sergilemektedir. Kararsız denge uzadığında, yeni ve eski eğilimli gücün egemen sınıf konumuna çıkamadığı anlaşılmaktadır ve böylesi durumda, toplumun çözülmesini önlemek adına, genellikle kırsal geçmişli ve tabanlı çoğunluk, önceki mücadelenin dışında kalan ve farklı C gücünün hakimiyetine girmektedir (Gramsci, 2018b: 111). Tariflenen süreç, gerçekleşen en son dönüşüm noktası sonrası, toplumda eski ile yeni eğilimli gücün üretkenlik sağlayamadığı halin, iki gücün katılımında ya da bir gücün sindirildiği, diğerinin himaye edildiği ortamda, farklı kitlesel tabanlı güç tarafından devralınmasıdır (Gramsci, 2018b: 116).

Yukarıda A, B, C olarak soyutlanan güçlerin siyasal toplumdaki işlevi, ifadesi olduğu toplum sınıfına bağlanabildiği ölçüdedir (Gramsci, 2018b: 48). Ancak toplum yapısındaki sınıfların gelişimine göre, tarif edilen düşüncelere dayalı güçler, statik veya kısıtlı hareket imkanına sahiptir (Gramsci, 2018b: 101). Öte yandan, egemen sınıf konumuna erişemeyen karşit yönleri, ya katılım ya da himaye ve sindirme yoluyla egale eden C gücü, hem rızaya dayalı hegemonya, hem de güce dayalı otorite perspektiflerine göre farklı gelişmektedir (Gramsci, 2014: 128). Hegemonya perspektifine ağırlık veren C gücü, belirli meşruluk kazanmak adına yasal programla ilerlerken; otorite perspektifinin C gücünde ağır basması halinde, ittifak dahilindeki ast grupların önceki yapının kazanımlarını tek elde toplamaya odaklandığı gözlemlenmektedir (Gramsci, 2012b: 249). Böylece otorite ağırlığı, eski sivil toplum kazanımlarının, yeni siyasal toplumla dengede tutulmasına dönük araca dönüşür. Öte yandan hegemonya ağırlığıysa belirli meşruiyet kurulmasına odaklanmaktadır.

Hegemonyada Eğitim Düzeyi

Beşinci düzeyde kullanım, belirli toplumsal bilincin eğitim ile aktarılmasıdır. Dolayısıyla hegemonyanın ilk düzeyinde tariflenen bütünlük, ancak, toplumsal eğitimle meşru hale gelebilmektedir. Eğitim kavramının hegemonyada kullanımı, medeniyetin gelişiminde, toplumda özgür sorgulamaya dayalı katılımın, önceki toplum yapısından daha etkin olmasıyla değerlendirilmektedir. Etkinlik başarılıca, toplumsal bilinç gelişmektedir. Hegemonya iddiasının gerçeğe dönüşmesi, otorite ağırlığının statik denge politikası yerine, meşruluk gözetme adına dönüştürücü eğitim sürecinden kaynaklanmaktadır (Ransome, 2011: 230). Önceki kullanım düzeyleriyle ele alındığında, etik modern devletin eğitimci niteliği, egemen sınıfın üretken faaliyetine dayalı işbölümüne uyumlu olmak zorundadır (Gramsci, 2018b: 176). Devletin üretkenliğe etki eden üç doğal yönelimi vardır. Devlet, ya üretken olan, ya üretken olmayan, ya da bazı alanlarda üretken olan, bazı alanlarda üretken olmayan yönelimde bulunur (Marx ve Engels, 1996: 242-245). Dolayısıyla, hegemonya, tekrar etmek gerekirse, sivil ve siyasal toplumdaki rıza ve güç dengesine bağlı üretken olma anlamında önemli iktisadi ve etik güçtür.

Maddi temeli yansıtan işbölümüne uyumsuzluk ise, işsizlik veya kriz gibi göstergelerin uzun soluklu varlığına ve toplumdaki sınıf yapıları ile onlara bağlı A ve B türü soyutlanmış güç odaklarının bozulmasına yol açar (Ransome, 2011: 287). Toplumsal eğitim, yüzeydeki bozulmanın özünde bulunan, asli konudur. Çünkü tarihsel dönüşüm noktaları, özgür sorgulamaya dayalı eğitimin ilerlettiği çizgide dizilirken, teknik gelişme, sadece, özgür sorgulamanın yansımasıdır.

Toplumun eğitimi, hegemonyanın rıza yönüyle ilişkilidir. Hegemonya iddiasındaki egemen sınıf, dönemin medeniyetini yansıtan modern işbölümüne uygun eğitimi gerçekleştirmeden, toplumdaki tarihsel bloğun üretken olarak devamını sağlayamaz. Dolayısıyla toplumsal eğitime karşı kayıtsızlık, sivil ve siyasal toplumun birleşimindeki devlet oluşumuna da aykırıdır. Aykırı duruşun doğal yansıması olan düşünce üretiminde zayıflık, toplumdaki egemen konumun kendine özgü ve kapalı kavramsal düşünceden kopmadığı ve toplumun böylece, medeniyete uygun işbölümüne yabancı kaldığı hale yol açar. Yoruma göre, dar kapsamlı eğitim tanımındaki okul da, modern işbölümüne uygun işletilmemektedir (Gramsci, 2018a: 51). Modern devleti şekillendiren, sivil toplumun gelişimiyle özdeşleşen egemen sınıf tanımında, siyasal toplumla eşgüdüm kuran eğitim anlayışının halen tam olarak biçimlenmediği kabul edilmektedir (Gramsci, 2018a: 85-86). Böylece egemen sınıfın tarihsel kayıtsızlığı, eğitim konusunun bunalım anlamında değerlendirilmesine açıktır. Dolayısıyla eğitim konusu, geniş kapsamında, etik devletle ilişkilendiği ölçüde rızaya dayalı hegemonya kavramının özünde bulunmaktadır.

BULGULAR

Hegemonya kavramının statik tanımını harekete geçiren eğitim bunalımı anlatımı; Goethe'nin genetik, Propp'un olağanüstü veya Gramsci'nin organik dediği niteliğin yansımasıdır. Ancak, nasıl Goethe'deki canlı varlıklardan, Propp'un cansız masal yapısına geçişte, yöntemin bakış açısında belirli farklılaşma yaşıyorsa, toplumbilim alanına girildiğinde de benzer konum ayarlaması gerekmektedir. Doğa, insanlardan bağımsız işleyen, Goethe'nin sonsuz tanımlamasına tabi tuttuğu yasalara sahiptir. Doğa yasalarına bağlı canlı varlıklardan, insana doğru gelindiğinde, insanın doğanın parçası olmak yerine, onun bütünüymüş gibi davranmasından kaynaklanan kendi toplum yasaları bulunmaktadır. İnsanın doğada bütünlük iddiasından dolayı, toplum yasalarının çözümlemesinde, değişken rastlantı ögesi ile değişken olmayan zorunluluk ögesinin ayrıştırılması gerekmektedir. Ayrıştırma adına öncelikli adım, makalenin yönteminin uygulandığı anlatımın oluşturulmasıdır. İlgili anlatım, Gramsci'nin (2011, 2012a, 2012b, 2014) hegemonya kavramının kullanım düzeylerine referansla kurulan yöntem aracının vasıtasıyla, anahtar kelimelerle etiketlenmiş dağınık pasajlardan oluşan *Hapishane Notları*'nin okunması ve toplumda eğitim bunalımının izini sürme çabasıyla sağlanmaktadır.

Eğitim Bunalımı Anlatımı

Eğitim Bunalımında İktisadi Kriz Aşaması

İktisadi verilerin olağan kabul edilen ölçülerin dışında seyretmesiyle anlaşılan kriz ortamları, tarihi olguların yaratıcısı olmaktan çok, semptomlarıdır. Semptomların içeriği değişken değer olarak görülse de, toplumdaki bunalımın incelenmesi adına tespiti ve ayrıştırılması önemlidir. "(K)onjonktürel krizleri belirleyen 'değişen ve gelişen' unsurlar da tanımlanmalıdır" (Gramsci, 2014: 231). İktisadi kriz periyodu; çalışma saati, ücret düzeyleri, işçi hakları gibi mevcut düzenin verilerinin toplumun lehinde veya aleyhinde duran fikirler üzerinden tartışılmasına meydan verir. "(B)uhran döneminin ardından gelen iktisadi koşullardaki iyileşme ile geri plana düşen çalışma saatleri sorunu, güncel iktisadi kriz nedeniyle yeniden tartışılmaya başlamıştır" (Gramsci, 2011: 232). İktisadi krizin sancılı münazara koşulları, toplumda değişim yaratan sağlıklı zemini içermese de,

toplumdaki çelişkilerin aşılmasına dönük düşünce üretimi alanını toplum bilincinde işaretler. İktisadi krizin, 1929 Buhranı örneğinde endüstri ve 2007-2009 Resesyonu örneğinde finansal nitelikli yansımaları altında, özellikle toplum psikolojisinin düzeltilmesine yönelik uğraş içine girilmektedir. "Özellikle finansal kriz dönemlerinde bazı marjinal olguların etkin sebebi olarak 'psikoloji'nin öne sürüldüğü sıkça duyulur. Psikoloji 'güvensizlik', panik vs." (Gramsci, 2012b: 220). Dolayısıyla krizin aşılması için dayanılan unsur, güvendir. Ancak kriz ortamındaki psikolojik baskı, endüstriye bağlı tüketim veya finansa bağlı yatırım güveni değildir; yönetilen kitlenin yöneten egemen sınıfa karşı güvensizliğidir.

Toplumdaki güvensizlik, kişilerin değişiminden bağımsız, kriz yapısına göre finansal veya endüstriyel nitelikli iktisadi uygulamaların farklı işletilmesine yönelik talebi barındırmaktadır. Böylece krizlerin sıklaşması, toplum yapısında güveninin artan ölçüde sarsılarak, psikolojik hastalığa dönüşmesine yol açar. Hastalığın nedeni, güvensizliğin yukarıdaki tanımına dayanarak, toplumun bütünlüğünün egemen sınıfa dayalı yetkin yönetim tecrübesinden yoksun kalmasıdır. Diğer ifadeyle kriz, aynı zamanda, egemen sınıfın yönetimde tıkanıklığıdır. "Dolayısıyla bunlar yönetici grubun siyasal -ve hatta sosyopolitik- krizleridir" (Gramsci: 2012b: 221). Egemen sınıf, siyasal ve fikri üstyapının dışında ve aslen maddi temelin üretkenliğiyle de ilişkilidir. Ancak sarsılan güveni yerine getirmesi beklenen üretkenlik değişimi sanıldığı kadar kolay değildir. "Bu krizler tam olarak 'öze ilişkin' olduğundan bulgusaldır ve (...) yeni bir güven ortamı oluşturmak zordur" (Gramsci: 2012b: 221). Böylece, güvensizlik ruh haliyle toplumun yansıttığı yönetim tıkanıklığı, ayrıca, üretken olmamanın açık ve net maliyetlerini, toplumun işbölümündeki üretken kesimlere yükler.

Üretken kesime ek maliyet yükü, ilgili yükten kurtulan kesimler için de alternatif kazanç anlamına gelmektedir. "Temel iktisadi olaylar, iktisadi çöküşle mi yoksa iktisadi zenginlikle mi belirlenir?" (Gramsci, 2012a: 200). Sözü edilen maliyetin toplumdaki hesabı, yalın haliyle, üretim ve tüketim fiyatlarının farkıdır ve gözlenen fark, egemen sınıfın yönetim tıkanıklığından istifade eden belirli ast kesimin kontrolüne geçmiştir. "Bunun anlamı, tüketiciyi ve üreticiyi enayi yerine koyarak aradaki farkı cebe indiren bir yetkili 'ordusunun' olduğudur" (Gramsci: 2012b: 221). Böyle hesaplanan maliyetin yükünü kaldıramayanların toplumdaki görünümü, basit gözlemde, iflas sayısındaki artışken, fiyat farkına el koyanların kitlesele hale dönüşmesi, modern anlamda üretkenlikle eşgüdümlü görülen anlayıştan giderek uzaklaşılmasıdır. "Bunun anlamı ise bu yetkili ordusunun 'rekabet sınavlarını' veremiyor oluşudur" (Gramsci: 2012a: 221). Modern siyasal ve sivil toplumun içinde bulunan rekabet sürecinin sekteye uğraması, kurulu toplum düzenine yüklenen maliyetin, üretken sermayeden ayrılarak, belirli kesim adına servete dönüşmesine meydan vermektedir. Böylece, tek tek tespit edilmesine gerek kalmadan, siyasal ve sivil rekabet ile bürokratik beceri anlayışından uzak olan kesimlerin kendi kazanımlarını belirlediği ortamın toplumda yaygınlaştığı fark edilmektedir. "'Reddedilenler' devasa miktarda bir serveti iç etmektedir (...) Bunlar kendi yetkilerini belirliyorlar, kendi maaşlarını hesaplıyorlar ve bir emeklilik hesabını da bir kenara ayırıyorlar" (Gramsci: 2012a: 221). Tespit edilen işleyişin içine giren kesimler, aslında, modern devletin rekabet anlayışında seçilmemişlerdir. Belirli rekabet evresinde seçilmemesine rağmen yetki kullanımı, rekabeti dışlama anlamında üretken olmama halini de, konjonktürel iktisadi kriz ortamının zaten

maliyetli olan koşullarına giderek artan ölçüde ekler. "Krizin boyutu niceliği niteliğe dönüştürecek denli büyüktür. Diğer bir deyişle, kriz artık organiktir, konjonktürel değildir" (Gramsci, 2014: 232).

Eğitim Bunalımında Organik Nitelik Aşaması

Önceki aşamada, değişen ve gelişen olarak değerlendirilen unsurlar, iktisadi kriz olgusu ve krizlere eşlik eden reddedilmiş grupların varlığıyla betimlenmektedir. Değişken olmayan organik durum ise, toplumda tarihsel anlamda kalıcı ve uzun süreli bunalım haline işaret etmektedir. "Bazen, onlarca yıl süren bir kriz vardır. Yani, yapı dahilinde onarılamaz çelişkiler açığa çıkar ve bizzat yapıyı korumak için olumlu yönde çalışan siyasi güçler, bu çelişkileri belli sınırlar içinde gidermeye gayret etmektedir" (Gramsci, 2012a: 195). Kalıcı bunalımın varlığında, hegemonya kavramında tariflenen A ile B genelleştirmesine tabi düşünsel ve siyasi güçlerin çekişmesi sürmektedir. Toplumun maddi temelindeki çelişkilerin onarımıysa, siyasi üst yapının sınırlarındaki çekişmenin sonucunda ortaya çıkması beklenen kararlılığa muhtaç halde askıya alınmıştır. Ancak çekişmenin sürmesi, üretken temeldeki çelişkilerin gizlenmesine yol açarak, önceki değişen ve gelişen unsurları da farklı formlarda olağanlaştırır. "Bu ısrarcı ve devamlı çabalar (...) 'rastgele olanın' evrenini biçimlendirir ve bu evrende, 'tarihsel açıdan olası ve buna bağlı olarak elzem görevlerin başarılması için gerekli ve yeterli koşulların halihazırda var olduğunu' göstermeye (...) çabalayan o güçlerin organizasyonu görülür" (Gramsci, 2012a: 195-196). Değişen ve gelişen unsurların tesadüfi niteliği çeşitlilik gösterse de, değişken olmayan kalıcı ve organik nitelik tektiplidir. Özünde organik kriz, egemen sınıfın hegemonya perspektifinde sorun yaşamasıdır.

Toplumda deneyimlenen durum, hegemonya perspektifiyle ilgili olsa da, yanlış veya daha günlük tabirle otorite krizi olarak da tanımlanmaktadır. Her halükarda, betimlenen durum, toplumdaki sınıfların ait olduğu düşünsel ve genelleştirilmiş yeni ve eski eğilimli grup tasarımıyla kopuşunu gündeme taşımaktadır. "(M)odern kriz, namıdiğer 'otorite krizi' ile ilişkilendirilmiştir (...) Bu aslında, geniş kitlelerin geleneksel ideolojiden koptuğu, daha önce inandıklarına artık inanmadıkları anlamına gelir" (Gramsci, 2012a: 46). Toplumdaki düşünsel uyumun ve olağan fikir mücadelesinin bozulduğunu gösteren durum, toplum için kritik aşamadır. Çünkü, hegemonya perspektifinin sarsıldığı dönemde uyumun bozulması, otorite ağırlığında güç kullanımına izin veren önlemlerle giderilme eğilimindedir. "Bu, oldukça hassas ve tehlikeli bir krizdir, zira karizmatik olan ya da ilahi takdirle geldiğini savunan adamların önünü açar" (Gramsci, 2012a: 263).

Bunalım halinin özellikleri toplumda yayıldığına, artık hastalıklı yapının kalıcılığı onanır. "Her ülkedeki süreç farklıdır ancak içerik aynıdır. Kriz, tüm siyasi partilere ve tüm sınıflara yayıldığına tehlikeli hale gelir" (Gramsci, 2012a: 263). Tehlikeli olan hal, toplumdaki örgütlenme düzeylerinin kalıcı bunalım koşullarına uygun davranamalarıyla körüklenmektedir. "(B)ir ya da daha çok partinin teşkilatı, genel çıkarları daha çok gözeten başka bir partiye hızla geçiş yapmadığında bu kriz daha tehlikeli olur" (Gramsci, 2012a: 263). Öte yandan, bozulan hegemonya perspektifini düzeltmeye odaklanan egemenlik iddiasındaki herhangi sınıf, tanıma göre, toplumsal işbölümüne uyumlu olduğundan, üretken olma anlamında programa sahiptir. Programın tarifinde, tek çatı altında meşru toplanımla, toplumdaki tüm sınıfların ilgili bunalım karşısında gereksinimlerini temsil eden hızlı geçiş özetlenmekte ve yeni kalıcı denge hedeflenmektedir. "(B)u fenomen bir sınıfın varoluşunu

etkileyen büyük bir problemi çözmek amacıyla bir sınıfın tek bir liderlik altında kaynaşmasını temsil eder" (Gramsci, 2012a: 263). Böylece toplumsal yapının tek güç altında erimesiyle, bunalım tehdidi uzaklaştırılmış olur. Ancak bunalım, programlı gücün kalıcı çözümü yerine, otorite ağırlığının sürdürülmesine dayalı programsızlığa yönelirse, kararsız dengenin korunduğu döneme girilir. "Kriz böyle organik şekilde çözülmeyip de ilahi takdirle gönderilmiş kişilerle çözüldüğü takdirde statik bir denge oluşur; yani muhafazakar ve ileri tüm sınıflar kazanma gücüne sahip olmaz, aynı zamanda muhafazakar sınıfın bile bir üstada ihtiyacı olur" (Gramsci, 2012a: 263-264).

Eğitim Bunalımında Kararsız Denge Aşaması

Toplumda kararsızlık, maddi temele dayalı işbölümünün dayattığı belirli yabancılaşma sürecinin askıya alınmasını beraberinde getirdiğinden, üretken olmayan kesimlerin konumlarını koruması açısından tercih edilmektedir. "Bu, şimdiye kadar değişimlerin vahşi zorlama, yani bir sınıfın diğerine dayatılması yoluyla ortaya çıkmasından dolayı gerçekleşir" (Gramsci, 2011: 279). Yabancılaşma sürecinin içeriğinde, egemen sınıfın, üstünde egemenlik kurduğu karşıtıyla birlikte, yeni medeniyete uygun üretim tarzına dönük toplumu dönüştürmeleri tasvir edilmektedir. Yakın dönemin asli endüstriyel dönüşümü olan Sanayi Devrimi'nden beri ilgili tasvir, özellikle toplumun orta katmanlarında görülen kitle için kabusa dönen, ücrete dayalı çalışma biçimine geçiş halinde gözlemlenmektedir. "Yeni tip uygarlık için, yani yeni çalışma tipi için insanların seçilmesi (...) alt sınıflar cehennemine fırlatılarak, daha önce görülmemiş vahşet yoluyla meydana gelir" (Gramsci, 2011: 279). Yabancılaşma sürecinin dayattığı dönüşüme aykırılık, konjonktürel krizleri de tetiklemektedir. Ancak yabancılaşma yorumunun altında krizler, yakın dönem için işçi sınıfı veya işbölümündeki üretken konumlardan ziyade, dönüşüm baskısını hisseden üretken olmayan gruplara etki etmektedir. "(B)u krizlerin içine kimler girmiştir? (...) Çalışma tarzları üzerinde baskı hissetmiş olan orta sınıflar" (Gramsci, 2011: 279). Böylece, toplumun temelindeki üretim tarzına uyum, düşünsel ve siyasi üstyapıya baskı kurarak, çalışma ve meslek fikrini dönüştürme ihtiyacını toplumun gündemine sunar. Ancak zorlayıcı olan ilgili gündemin karşısında, üretken olmama anlamında geleneksel meslek fikirleri ve eski dönemin düşünce formları, belirli sefahat ortamını toplumda görücüye çıkartmaktadır. Sefahatin çekiciliği toplumsal üretimin devamlılığı açısından risklidir. "Bu, yalnızca zorlamanın, yeni bir tür zorlamanın sona erdirebileceği 'kalıcı' bir krizdir, yalnızca tek bir sınıf olacağından, bu zorlamanın özdisiplin olması gerekir (...) Özdisiplin yerleşmediği takdirde de bir Bonapartizm formu ortaya çıkacaktır" (Gramsci, 2011: 281). Böylece, egemen sınıfın hegemonya ağırlığındaki yönetimini hissetmeyen toplumdaki sınıflar, etik devletten beklenen gerekli eğitim yapısını kuramamaktadırlar. Kararsız dengenin sürdüğü böylesi durumda, toplumda otorite ağırlığı giderek artmaya başlar. "(B)üyük bir totaliter toplumsal ikiyüzlülük durumu gelişir" (Gramsci, 2011: 280). Diğer deyişle toplum, üretkenliğe dönük eğitimin eksikliğini iki farklı yüze dayalı yoldan gidermeye çalışmaktadır.

İlk yüzde, modern üretim biçimi, erdemi zorlayan duyguyla kazandırılmaya uğraşılır. Ancak kararsız dengedeki üretken egemen sınıf yokluğunda, otorite ağırlıklı kolektif yönetim, pratikte üretken temele dayalı işbölümünün parçası olmadığından, aynı erdeme yabancıdır. Dolayısıyla kazandırılmaya çalışılan üretime dönük erdem

uygulamada eksik ve sözde kalır. "Başka durumlarda, çalışan kitleler erdemli olmaya zorlanır; erdem vaazları verenler, buna sözlü olarak büyük bir saygı gösterebilir de erdem pratiğine sahip değildir; bu, bütünsel ikiyüzlülük değil, bir sınıfın ikiyüzlülüğüdür" (Gramsci, 2011: 280). İkinci yüzdeye, kitlesel ve otorite perspektifine uyan gücün himayesinde, toplumda işbölümü ve üretim ilişkileri karşılığı felce uğradığından, üretime dönük erdem zor ve rıza dengesini doğru uygulama şansı bulunmaz. "(B)u ikinci durumda, bir sınıf düalizmi söz konusu olmadığından, 'erdem' ortaya konulsa da, pratikte kanaat ya da zorlama yoluyla bu erdeme sahip olunmaz: Bu nedenle, yeni çalışma yöntemleri için zorunlu olan alışkanlıkların kazanılması gerçekleşmeyecektir" (Gramsci, 2011: 280). Kararsız dengenin otorite ağırlığında sürdürülmesiyle gözlemlenen tutumun iki yüzü de, üretken çözümün gerçekleşmesine izin vermemektedir.

Eğitim Bunalımında Yozlaşma Aşaması

Kararsız dengenin sürdürülmesiyle artık kalıcı hale gelen organik kriz, hegemonya perspektifinde çöküştür. Böylece egemen olmayan ama yönetimde olan belirli grup, otorite ağırlığında sefahati sürdürme çabasında olur. Toplumda verimli tartışma zeminin yitirildiği ortam, kitlelerin kararsız denge öncesi mücadelenin B gücünün geleneksel düşüncesi ve A gücünün yenilikçi tasarılarından kopmasına doğru evrilmektedir. "Kriz, tam olarak, eskinin öldüğü ve yeninin doğamayacağı olgusuyla ilişkilidir" (Gramsci, 2012a: 46). Ne yeninin gelenekselleştiği, ne eskinin yenilediği hissinden kaynaklanan çifte umutsuzluk, yetişkin neslin hegemonya becerisinin eksikliğine dayalı, genç neslin yönlendirilememesi olgusunu yerleştirir. "(G)ençlik sorunları" -eski kuşak liderlerin- 'otorite krizi' yüzünden ve liderlik yetkinliği olanların görevlerini yerine getirmekten otomatik olarak uzaklaşması nedeniyle beliren sorunlardır" (Gramsci, 2012a: 46). Toplumun fikri üstyapısındaki kurumlardan temele doğru inilerek, temele en yakın kültür orta alanında, medeniyete uyumlu üretim tarzının eğitimle aktarılma zorunluluğu kendini toplumda hissettirir. "Eski ideolojilerin ölümü (...) tam olarak en yüksek üst yapıların yapıya en yakın kısma, diğer bir deyişle, yeni bir kültür yaratma olasılığına (ve zorunluluğuna) indirgenmesi anlamına gelmektedir" (Gramsci, 2012a: 47).

Kararsız dengeyi otoriteyle himaye eden güç ise, baskı ve kriz ortamına tamamen bağışık değildir. Kararsız dengenin uzun süren bunalım ortamında, üretken toplumsal taban yerine üretken olmayan kitleye dayanan C gücünün içinde de güvensizlik hali hüküm sürmeye başlar. İlgili güç içindeki üst kesim, astların olumlu etmenleri büyüteçle gösterdiğinden şüphelenir ve eylemlerini şüpheyeye dayalı karmaşıklarlaştırır. "Lider, 'liderlik edilenlerin', eylemi gerektiren pozitif etmenleri abartarak kendisini aldatacağından şüphe eder" (Gramsci, 2012a: 142-143). Ast gruplar ise, üstün, karar verme yetkinliğini sorgulayarak, olumsuz yönleri sakladığını düşünürler. "'Liderlik edilenler', liderin (...) pozitif bilgiyi abartırken negatif bilgiyi gizlediğini veya az gösterdiğini düşünür" (Gramsci, 2012a: 142-143). Güvensizlik ortamının toplumda yayılması, böylece, kurumsal alanı da içine alan genişliğe ulaşmaktadır. Egemen sınıfın veya kararsız dengeyi hızlı çözen programlı gücün eksikliğinde, toplumun yönetimi seviyesinde sorun yaşanmaktadır. "Bunun anlamı şudur: Bir yönetim krizi vardır" (Gramsci, 2012a: 142-143).

Yönetim krizinin tanımı, toplumsal bütünün hatalı yorumlanmasından kaynaklanan yozlaşmadır. Aslında tüm düşünsel güçler, bütünün belirli parçasını temsil etmektedirler. Ancak yanılan ve yozlaşan parça, kendini bütün

sanmaktadır. "Bu yozlaşmanın temelinde (...) 'Bütün'ün ne olduğuna dair yanlış bir anlayış (yatar). Aslında bütünü sadece bir alt parçası olan bir klik 'bütün'ü temsil ettiğini sanır" (Gramsci, 2014: 143). Yozlaşan parça, hem gücün kendinin de ait olduğu ittifakın ast gruplarına dayandığını unuttur, hem de bütünü diğer parçalarını yok sayan vaziyette ayrıcalık elde etmeye uğraşır. Dolayısıyla yozlaşma, özetle, parçanın bütüne dayatılmasıdır ve ona karşı mücadele, parçanın doğal ve toplumsal yasaya aykırı ayrıcalık istemine karşı durulmasıdır. "Yozlaşmış bir ekip ruhuna karşı mücadele bütünü parçalara karşı, kolektifin bireylerin hırslarına karşı mücadelesidir. Bu, imtiyazlara karşı mücadelenin yanı sıra kastlara ve 'suç örgütleri'ne karşı da mücadeledir" (Gramsci, 2014: 143).

Eğitim Bunalımında Gençlik Sorunu Aşaması

Hegemonya perspektifine dayalı etik modern devlet anlayışıyla, yetişkin neslin güdümündeki yönetim pratiği arasında, dört aşamada gösterilen çelişki yaşandığında, toplumsal bunalım hali geçerlidir. "Hegemonya ile devlet-hükümet faaliyeti arasında bir çelişki olduğunda toplumda bir kriz var demektir" (Gramsci, 2014: 25). En son adımda yönetimin yozlaşmasıyla, üstyapının temele en yakın konumundaki eğitim sisteminde tıkanma kendini gösterir. "Bu mücadele farklı tarihsel süreçlerden farklı bir karakter sergilemiştir. Modern dönemde bu, halkın eğitiminde hegemonya mücadelesidir" (Gramsci, 2014: 90). Böylece toplumda eğitimin bunalım hali, özetle, eski ve yeni genelleştirmesindeki güçlerin hegemonya mücadelesini sonuçsuz bırakmalarından kaynaklanmaktadır.

Genel anlamıyla eğitim, iki neslin varlığında gerçekleşmektedir. "Gerçekte, her nesil yeni nesli eğitir, yani biçimlendirir" (Gramsci, 2011: 253). Aynı zamanda eğitimin yetişkin sınıf tarafından ele alınışı, egemenlik iddiasıyla da paralellik göstermektedir. "(E)gemen sınıfın direktiflerine (...) tabi kılma mücadelesidir" (Gramsci, 2014: 90). Böylece kararsız denge durumunda, her toplumsal sınıfın, ideal durumda birbiriyle örtüşmesi gereken, teorik ve pratik iki bilinci bulunur. Ancak üretime dayalı pratik bilinç, toplumdaki ve dünyadaki konumu açıklamaya yetmemektedir. "Ortalama işçinin bir pratik faaliyeti vardır ama faaliyetinin dünyadaki ve dünyayı algılayıştaki yerine dair teorik bir bilinci yoktur. Hatta sahip olduğu teorik bilinç 'tarihsel olarak' faaliyetiyle çelişebilir" (Gramsci, 2014: 193). Devletin etik niteliğinin aksamasından kaynaklı eğitim eksikliğinde, modern işbölümüne uyumlu olmayan eski teorik bilinç geçerli olmaya ve toplumun üstyapısında karmaşa yaratmaya devam etmektedir. "Bu durumda, pratik-teorik duruş 'siyasal' olmayı -yani 'hegemonya' meselesini tek başına getiremez" (Gramsci, 2014: 193). Oluşan iki bilinçli toplumsal yapı, kendiliğinden üretkenliğe bağlı hegemonya perspektifi getirmediği gibi, hangi hegemonya sorusuyla, ihtiyaç duyulan özbilinç gereksinimini de baltalamaktadır.

Genç nesil ise, yetişkin neslin, betimlenen aşamaların sağlıklı koşullarında ve kendi bilinç karmaşasını çözmeden eğitime uğraşından dolayı, bunalım ortamının doğrudan içine doğmaktadır. "Eski kuşağın genç kuşağı yönlendirmekteki başarısızlığı (...) belli koşullarda eski kuşağın yanlış anlaşılma ya da uygunsuz koşullara uyarlanan teoriler ekseninde eğitimden elini çekmesidir" (Gramsci, 2012a: 72-73). Toplumsal anlamda tutarlı eğitimin yoksunluğu, toplumdaki işbölümünün içerdiği dayanışma ve mücadele birlikteliğini sağlayamadığından,

genç nesil memnuniyetsizdir. "(S)ınıfsal müdahale açık bir biçimde kendini göstermediğinde (...) 'gençlik' sürekli bir isyan durumundadır" (Gramsci, 2011: 254). Yetişkin nesil, doğal ve genel tanımıyla, egemenlik konumundadır. Ancak modern anlamda üretkenliğe tabi olması gereken egemen sınıf ya da o iddiada olması gereken yetişkin nesil, toplumun yeniden üretimine karşı kayıtsızdır. "'Büyükler' aslında egemendir fakat (...) gençleri eğitip, yerlerini almaya hazırlayacak durumda değildir" (Gramsci, 2011: 254). Kayıtsızlık, otorite gücünün ağırlığında sürdürülen kararsız dengeyle derinleşerek, ilgisizlik ve umutsuzluk birleşimine doğru evrilir. Böylece, toplumun temelinden üstyapıya doğru geçişin yaşanmadığı durumda, kültür orta alanı, üretken olmama anlamında gerici etkilerle kapanarak, eğitimin işleyişinin tıkanmasına yol açar. Yukarıda değinilen iki farklı bilincin birbirine karıştığı tıkanıklık halinde, artık yanıltıcı teorik bilinci düzeltmekten ziyade, onu işaret etmek bile, modern pratik uygulamaların da kaybedilmesi riskini taşımaktadır. "Bunun anlamı, dünya nüfusunun çoğunluğunun hala Ptolemaios dönemini yaşadığı olgusunu açıklığa kavuşturmanın Kopernik'in teorilerini çürütmekle eş anlama geleceğini söylemektir" (Gramsci, 2014: 193). Böylesi bunalımın varlığını gidermeye dönük mücadele, öncelikle, maddi temelden üstyapıya geçişin tıkanıdığı kültürel alana erişebilmek için, antik ve homojen söyleme karşı durulmasıyla başlamaktadır.

Eğitim Bunalımının Biçimbilimsel Bulguları

Eğitim bunalımı anlatımının, hegemonya kavramının statik kullanım tarifi üzerinde sağladığı hareketin, toplumbilim açısından organik veya kalıcı yasa halinde incelenmesi için, anlatımın oluşturucu bölümleri veya değişmez öğelerinin tespiti gerekmektedir. Öncelikle, kendisi işlev olmasa da, anlatımın çıkış noktasını belirleyen ve takip eden işlevleri tetikleyen, belirli eksiklik durumu α tasvir edilmektedir. Her anlatımın çıkış noktası olmasına rağmen, α oluşturucu öge değildir ve alt detayının çeşitliliğinde tesadüfi noktalar bulunmaktadır. Ekonomik krizlerin ve reddedilen yetkililerin topluma yüklediği maliyetler halinde gözlemlenen α , konjonktürel sıfatıyla değişken ve tekrarlanan niteliğiyle, olağan halde toplumun gündemine yerleşmektedir.

Anlatımın çıkış noktasındaki eksikliğin akabinde, ilk oluşturucu öge, belirli mücadele M olarak göz önünde bulunmaktadır. Mücadele iki güç g arasında yaşanmaktadır. Yeni yönelimli g(A) ve eski yönelimli g(B) arasındaki temel üzerinde yükselen düşünsel mücadele $\leftrightarrow$, konjonktürel durumun çeşitliliği ve sıklığı gölgesinde ve hatta öncesinde uzun döneme yayılmıştır. Güç tanımı, öncelikle ast ve üst bileşimini yansıtmaktadır ve yetişkin kesim ile bağlantılıdır. Dolayısıyla her soyutlanmış fikri gücün, makalenin kapsamının dışında tutulsa da, tarihsel anlamda ilgili ast ve üst bileşenlerinin incelenmesi ve fikir üretimi açısından aydın profillerine dayandırılması gerekmektedir. Makale çerçevesinde ise, genelleştirilen düşünsel güçlerin kabulü üzerinden mücadele ele alınmaktadır.

$$\{M[g(A) \leftrightarrow g(B)]\}$$

Eski ve yeni yönelimin mücadelesindeki uzun soluklu yenişememe olgusu, çıkış noktasındaki eksikliğin tetiklemesiyle sorgulanmaya başlayarak, kararsız denge K haline doğru evrilmektedir. Kararsız denge mevcudiyeti, çıkıştaki eksikliğin yarattığı kötü duruma eklenmektedir. Anlatımdaki eksikliğin konjonktürel

sorunlarının, böylece, yeterli nicelik seviyesine ulaşması ve nitelik değiştirerek kalıcı yönetim tıkanmasına yol açması toplumu farklı davranışa itmektedir. Yönetimin tıkanıdığı halde, artık halk veya geniş kitle vurgusuyla arayış $C^{\uparrow}$ söz konusudur. Üçüncü gücün arayışına tekabül eden hal, öncelikle, makaledeki eğitim bunalımının başlangıcını temsil etmektedir. Eğitim bunalımının tescillendiği noktada, toplumun, yeniden üretim koşullarını tehdit altında görerek çare arayışı gündemdedir.

$$\alpha \cdot \{M[g(A) \leftrightarrow g(B)]\} \cdot K \cdot C^{\uparrow}$$

Başlangıçtaki eksiklikten çare arayışına gelen yukarıdaki sürecin, kalıcı bunalıma evrilmesindeki ilk safha, belirli $g(C)$ 'nin halk kitlesine vurgu yaparak ya da belirli sınıfa dayanmadan, önceki mücadeledeki yenilikçi $g(A)$ gücünün sindirilmesini ve diğer $g(B)$ gücünün himayesini sağlayan $\Downarrow$ şekilde yönetime gelmesidir. İlgili çözümün böylesi tasvirinde, meşru olmayan ve modern sınıf yaratımının felci anlamına gelen programsızlık P- baş göstermektedir.

$$\{P-[g(C)=g(A) \Downarrow g(B)]\}$$

Çare arayışında, mücadeledeki $g(A)$ ve $g(B)$ güçlerinin rızasına dayalı meşru katılımı $\Uparrow$ güden hegemonya perspektifinin kurulması ise, programlı P+ süreçte yeni kalıcı dayanışma ve mücadeleyi içeren işbölümünün oluşmasına yol açar.

$$\{P+[g(C)=g(A) \Uparrow g(B)]\}$$

Tasvir edilen durumlardaki otorite ve hegemonya perspektiflerinin ayrımı ve ağırlığı, aynı zamanda toplum temelinde modern işbölümüne uygun sınıf oluşumu ve ilgili oluşum için ihtiyaç duyulan özdisiplin gereksinimini de beraberinde getirmektedir. Böylece otorite ağırlığında, önceki kararsız dengenin sürdürülmesi genç nesile erişim problemi G- yaratmaktadır. Öte yandan, hegemonya yönüne odaklanılmasıyla kararsızlığın giderilmesi yeni neslin devletin etik niteliği altında eğitilerek G+ modern işbölümünün kurulmasını sağlamaktadır. Böylece eğitim bunalımı anlatımının biçimbilimsel çözümlenmesinden, iki farklı toplumsal sonuca varan veya ilgili sonucu hedefleyen işlev dizisi elde edilmektedir. İçerdikleri ortak işlevlerden dolayı, ilgili işlev dizilerinin belirli anlatım sırasında birbirlerine alternatif süreçler halinde varlıklarını korudukları ve kendi karşıtlıkları üzerinden, doğrudan veya dolaylı mücadele içerisinde oldukları kabul edilebilir.

$$\alpha \cdot \{M[g(A) \leftrightarrow g(B)]\} \cdot K \cdot C^{\uparrow} \cdot \{P-[g(C)=g(A) \Downarrow g(B)]\} \cdot G-$$

$$\alpha \cdot \{M[g(A) \leftrightarrow g(B)]\} \cdot K \cdot C^{\uparrow} \cdot \{P+[g(C)=g(A) \Uparrow g(B)]\} \cdot G+$$

SONUÇ ve TARTIŞMA

Toplumbilimden çıkartılan anlatımın biçimbilimsel çözümlenmesi, tarih araştırması olmadığından, sıralı işlev dizisi şeklinde kurulumu da, metre hesabı kesinlik ve ardışıklığa sahip değildir. İşlevlerin betimlenmesi, toplumdaki gerçek hikayenin aksine, sıralı dizilime indirgenmiştir. Ancak tarihsel doğrulama ihtiyacını karşılaması düşünülen

ileriki araştırmaların, her işlev adımı tarihteki olguyla eşleştirdikten sonra hem sonraki adıma geçmesi hem de geriye doğru ilgili dönemi tarayıp işlevi derinleştirmesi gerekmektedir. Aksi takdirde statik kavramsal çerçevenin hareketlendirmesiyle elde edilen anlatım, tarihsel araştırmaya geçildiğinde canlandırılacağına, katılacaktır.

Makalenin sonucunda, toplumbilim alanındaki belirli kavrama bağlı anlatımın betimlenmesi adına kalıcı işlevlerin belirlenmesi gerektiği yönünde kanaate varılmaktadır. Ancak Goethe'nin canlı varlıklarda, Propp'un masalarda biçimbilim yöntemiyle irdelediği dönüşümün, toplum açısından bakıldığında, anlatımın dışında kalan yönleri bulunmaktadır. Toplumun yasaları, insan ilişkilerini kapsayan yaşamın içerisinde; fakat kalıcı, organik, olağanüstü nitelikli konu, günlük yaşamı birebir yansıtılmamaktadır. Dolayısıyla yansıtılana göre ikincil konumdaki anlatım, tarihin soyutlamasıdır. Makalede soyutlama, toplumdaki kalıcı ve değişmez yasa olgusunu, belirli bunalım anlatımı üzerinden sağlamaktadır. Anlatım, Goethe'nin bitki örneklerini veya Propp'un yüz masallık bütüncesi yerine, Gramsci'nin deneyimine dayalı tekli dizgeye dayandırılmaktadır. Teorik açıdan, tek anlatım dayanağı, girişte değinilen, sorunun nicelik yerine nitelikte yattığı tespitine bağlı, araştırmayı engelleyici durum değildir. Gene de makalenin devamında anlatımın toplumbilim alanındaki araştırmalarda, benzer örneklerle anlatımın çeşitlendirilmesi işlev dizilimini güçlendirmesi açısından uygun olabilir.

Anlatımın sayılarının çoğaltıldığı nicelik yn, her halükarda, onun niteliğine göre geri plandadır. Dolayısıyla önemli olan anlatımın konusu olarak seçilen organik niteliğin tutarlılığında kalıcı işlevlerin betimlenmesidir. Kalıcı işlevler toplumbilim için tarihi kanıt sunabilen l birimini vermektedir. Işlevler dizisinin sağladığı l, tarih akışına oturtularak, hem işlevlerin hem de anlatımın geliştirilmesi için kullanılabilir. Işlev dizisinin l için kullanımı, canlı varlık ve halk hikaye incelemeleri karşısında, toplumbilimde görece önemlidir. nk toplumbilim alanında bulunması muhtemel anlatımlar, kendi felsefelerine dayanmaktadır ve dolayısıyla, ilgili düşünürlerin mizacından etkilenmektedir. Diğer deyişle, toplum yasalarına göre üretilen anlatımlar, kurgu masallardan veya doğadaki varlıklardan, beklenenin aksine, daha kişisel ve tesadüfi yönleri bulunmaktadır. Felsefenin kendine özgü katı öznelliğine karşı, eldeki tek kılavuz, makalede biçimbilim olarak kullanılan yöntemin sağladığı beceri eşitleme ve bilgi düzenleme faaliyetidir.

Makale, kendine özgü içeriğinin dışında, edebiyat malzemesinin toplumbilim alanında kullanımına yönelik çalışma pratiğini de ilerletmektedir. Eldeki çalışmayla edebiyat ve toplumbilim karşıtlığı üzerinden anlatım ve teori eksenlerinin farklı yorumuna gidilmektedir. Kurulan karşıtlığın validasyonu ve derinleştirilmesi adına, anlatımın toplumbilimden, teorisinin edebiyattan alınması sağlanmaktadır. Takip eden araştırmada, kurulan kutuplaşma ve çalışma pratiği, ilgili karşıtlığa dolayım ekleyen uygulamayla bütünlüğe ulaştırabilir. Böylece, bütünlüğün sağlanması adına, hem anlatımın hem teorisinin, edebiyat ile toplumbilimin ortak kullandığı temadan çıkartılması, verimli araştırma adımı olarak planlanmaktadır.

ÖNERİLER

Makalenin soyut anahtar şeklinde ortaya koyduğu eğitim bunalımı işlevleri, belirli toplumsal sürecin betimlemesini sunmakla birlikte, makale içerisinde sembolik gösterimle sınırlı kalmaktadır. İlerleyen

araştırmalarda, toplumsal anlamda kritik öneme sahip tarihsel dönüşüm noktalarından seçilen anlatımlar üzerinde ilgili işlevlerin derinleştirilmesi ve kanıta dayandırılması, mevcut araştırmanın verimini artırması beklenmektedir.

ETİK METNİ

Makalede; derginin yazım kılavuzu, yayın ilkeleri ve etik kuralları ile birlikte, genel araştırma ve yayın etiği kurallarına uyulmuştur. Makalede ilgili etik standartların ihlali halinde, her türlü sorumluluk yazara aittir.

KAYNAKÇA

- Bezirci, A. (2013). *Rıfat Ilgaz*. Evrensel Basım Yayım.
- Boratav, K. (2016). *1980'li yıllarda Türkiye'de sosyal sınıflar ve bölüşüm* (3. baskı). İmge Kitabevi.
- Boratav: N. (2009). *Az gittik uz gittik* (5. baskı). İmge Kitabevi.
- Cassirer, E. (2017). *Rousseau, Kant, Goethe* (M. Tüzel, Çev.) (2. baskı). Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Descartes, R. (2019). *Akılın yönetimi için kurallar* (E. Sunar, Çev.) (4. baskı). Say Yayınları.
- Durkheim, E. (1982). *The rules of sociological method* (W. D. Halls, Çev.). The Free Press.
- Engels, F. (2014). *Doğanın diyalektiği* (A. Gelen, Çev.) (10. baskı). Sol Yayınları.
- Goethe, J. W. (1790). *Versuch die Metamorphose der Pflanzen zu erklären*. C. W. Ettinger. <https://www.loc.gov/item/agr08000317/>
- Goethe, J. W. (1817). *Zur Morphologie*. J. G. Cotta'schen Buchhandlung. <https://doi.org/10.3931/e-rara-22826>
- Goethe, J. W. (1907). *Maximen und Reflexionen*. Goethe Gesellschaft. <https://archive.org/details/goethemaximenun00goetgoog/mode/2up>
- Goethe, J. W. (1960). *Poetische Werke: Berliner Ausgabe* (Cilt 1). <http://www.zeno.org/nid/20004838947>
- Goethe, J. W. (1990). *İtalya seyahati* (Cilt 2) (S. B. Göknil, Çev.). Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Goethe, J. W. (2018). *Yaratıcı sanatçı* (A. Cemal, Çev.) (5. baskı). Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Gramsci, A. (2011). *Hapishane defterleri* (Cilt 1) (E. Ekici, Çev.). Kalkedon Yayınları.
- Gramsci, A. (2012a). *Hapishane defterleri* (Cilt 2) (B. Baysal, Çev.). Kalkedon Yayınları.
- Gramsci, A. (2012b). *Hapishane defterleri* (Cilt 3) (B. Baysal, Çev.). Kalkedon Yayınları.
- Gramsci, A. (2014). *Hapishane defterleri* (Cilt 4) (B. Baysal, Çev.). Kalkedon Yayınları.
- Gramsci, A. (2018a). *Gramsci kitabı: Seçme yazılar 1916-1935* (İ. Yıldız, Çev.) (3. baskı). Dipnot Yayınları.
- Gramsci, A. (2018b). *Modern prens: Machiavelli, siyaset ve modern devlet üzerine* (P. Esin, Çev.) (2. baskı). Dipnot Yayınları.
- Hobbes, T. (2019). *Leviathan* (S. Lim, Çev.) (19. baskı). Yapı Kredi Yayınları.
- Kant, I. (2016). *Pratik akıl eleştirisi* (İ. Z. Eyuboğlu, Çev.) (9. baskı). Say Yayınları.
- Lecerle, J. ve Albouy: (1987). Edebiyat biliminin problemleri (S. Mimoğlu, Çev.). G. V. Plehanov, *Sanat ve toplumsal hayat içinde* (ss. 199-218). Sosyal Yayınlar.
- Lukacs, G. (2014). *Tarih ve sınıf bilinci* (Y. Öner, Çev.) (3. baskı). Belge Yayınları.
- Macharey: (2019). *Edebi üretim teorisi* (I. Ergüden, Çev.). İletişim Yayınları.

- Marx, K. ve Engels, F. (1996). *Seçme yazışmalar* (Cilt 2) (Y. Fincancı, Çev.). Sol Yayınları.
- Meletinski, E. M. (2017). Masalın yapısal ve tipolojik incelemesi (M. Rifat ve S. Rifat, Çev.). V. Propp, *Masalın biçimbilimi* içinde (ss. 177-218). Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Miller, G. L. (2009). The genetic method. J. W. Goethe, *The metamorphosis of plants* içinde (ss. 105-112). MIT Press.
- Moran, B. (2018). *Edebiyat kuramları ve eleştirisi* (29. baskı). İletişim Yayınları.
- Plehanov, G. V. (1987). *Sanat ve toplumsal hayat* (S. Mimoğlu, Çev.) (3. baskı). Sosyal Yayınlar.
- Propp, V. (2017). *Masalın biçimbilimi* (M. Rifat ve S. Rifat, Çev.) (3. baskı). Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Ransome: (2011). *Antonio Gramsci: Yeni bir giriş* (A. İ. Başgül, Çev.). Dipnot Yayınları.
- Rifat, M. (2017). Önsöz. V. Propp, *Masalın biçimbilimi* içinde. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Spinoza (2016). *Törebilim* (N. Bilgiç, Çev.). Dorlion Yayınları.
- Todorov, T. (2014). *Poetikaya giriş* (K. Şahin, Çev.) (3. baskı). Metis Yayınları.
- Vasari, G. (1846). *Le vite de piu eccellenti pittori, scultori e architetti* (Cilt 1) (G. Milanesi, C. Milanesi, V. Marchese ve C. Pini, Eds.). Felice le Monnier.